

NOSZTALGIA RÁDIÓ HÍRÚJSÁG

2016. január-február

106.

XIX. évfolyam 1. szám

TARTALOMBÓL

TRT GLÓRIA

Középhullámú rádió műsorszórás Nyíregyházán
Erkel 822

90 éves magyar Rádió

Kilencven év - hatvan rádió

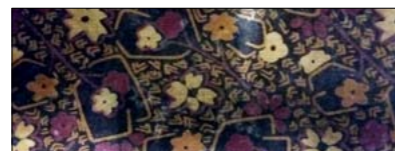
Patina (rádió és televízió kiállítás, Pécs)

„Rádiógyűjtés” a neten

Évfordulók

Kitüntetések

TELEFONGYÁR RT. GLÓRIA

IMPRESSZUM

2016. január-február
XIX. I. szám

Rádiógyűjtők Magyarországi
Klubja Egyesület lapja

www.nosztalgiaaudio.hu

Megjelenik kéthavonta,
az Egyesület tagjai részére
ingyenesen

Szerkesztőbizottság

Eperjesi Gyula,
Kóger László,
Perneky Sándor,
Selyem Tóth Sándor
dr. Simoncsics László

Tördelés, nyomdai előkészítés:
ARCUS Stúdió

Nyomdai munkák:
MULTISZOLG Bt.

Kiadás: RMK Egyesület

A kiadványt támogatja:

MM Vill Kft.

RMK Egyesület

Székhely: 1800 Budapest,
Bródy Sándor u. 5-7

Elnök: Máthé Sándor
+36 30 242 1125
sandor.mathe@mmvill.hu

Titkár: Irházi Sándor
+36 30 986 0696
radio.gyujtok@gmail.com

Pénztáros: Szántó László
+36 70 5136613
Adószám: 18167663-1-42

Hirdetések feladása:
Perneky Sándor
+36 30 231 9757
+36 30 2459 118
perneky@radiomuzeum.hu

Postai úton:
Perneky Sándor
2621 Verőce, Zombori u. 19

KLUBHÍREK

Nem kis izgalommal írom az első mondatokat a „Klubhírek” rovatba, mert amint gondolom mindenki értesült már róla, Kóger Laci lemondásával engem ért az a megtiszteltetés, hogy az egyesület elnöke lehetek.

Még mielőtt valaki azt hinné, hogy Kóger Laci teljesen vissza vonul, ami egy mérhetetlen veszteség lenne klubéletünkre, tájékoztatom a tagságot, hogy megmarad vezetőségi tagként

és mint tiszteletbeli elnök is. Lacinak nagyon köszönjük az eddigi munkáját, gondolom mindenki előtt világosak a felmérhetetlen érdemei, amit az egyesületért tett. Megragadnám az alkalmat, hogy megkérjem, hogy továbbra is ideje és ereje függvényében tovább dolgozzon az Egyesület és az újságunk fennmaradása érdekében.

Először is a vezetőségi tagoknak köszönöm a bizalmat, hogy mertek rám szavazni. Remélem, a terveimet véghez tudom vinni, de előrebecsátom, hogy úgy a vezetőség, mint minden egyes tag támogatása nélkül ez kis valószínűséggel fog sikerülni. Az új elnökválasztás a 2015. november 28-i vetőségi gyűlésen, a vezetőség teljes jelenlétében történt, a készült jegyzőkönyv alapján a bíróság bejegyzte az elnök személyi változását. A vezetőségi gyűlés másik napirendi pontja szerint áttekintettük az újságunk szerkesztési és kiadási problémáit, miután elfogadásra került egy szerkesztő bizottság, amelynek a koordinátora Perneky Sándor kollégánk lett, a tagok pedig Kóger László, dr. Simoncsics László, Selyem Tóth Sándor és Eperjesi Gyula. Itt hívom fel minden egyes egyesületi tag figyelmét, a cikkek írására, hiszen így tudjuk megkönnyíteni a szerkesztő bizottság dolgát és fenntartani az újságunkat.

A vezetőségi gyűlésünk újabb napirendi pontja szerint a pénztáros kérdése is megbeszélésre került, tudniillik, hogy Szántó Laci kollégánk, az elnöktől teljesen függetlenül, 2015 év végével lemondott. Felkérésünkre tovább vállalta ezt a tisztséget a májusi közgyűlésünkig, amikor az új elnök feladata, új pénztáros személyét megtalálni és a közgyűlés elfogadására boccsátani. Szántó Lacinak is köszönjük a kitűnő munkáját, és azt is, hogy segíti ezt az átmeneti időszakot.

Az Egyesület további munkájáról, előreláthatóan a májusi közgyűlésen a közgyűlés elé szeretném terjeszteni terveimet, amelyek szerintem szükségesek a működés javítása- fejlesztése érdekében, egyébként a közgyűlés a szokásos napirendi pontokban fog lezajlani. A pontos napirendi pontokat a következő újságban közölni fogjuk.

Máthé Sándor

HONLAPUNKRÓL – WEB HÍREK

Nagyon kérem, azokat a tagokat, akik az egyesületi honlapon regisztráltak és az e-mail címük megváltozott, jelezzék nekem, hogy azt ki tudjam javítani. Többek között azért is fontos, mert így a körleveleket, egyesületi híreket nem tudjuk gyorsan eljuttatni hozzájuk. Sajnos többeknek a telefonos elérhetősége sem jó, amit az egyesületi névsor részére adtak meg.

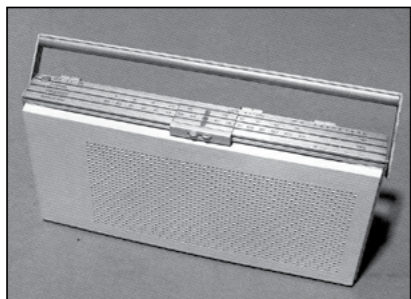
Kedves tagtársaktól továbbra is várok a honlapra fotókat olyan készülékekről, melyek még

nem szerepelnek a honlapunkon az on-line katalógusban. A fotókat e-mail címemre kérem megküldeni.

A honlapunkon a regisztrációhoz kötött tartalmak bizonytalan ideig nem lesznek elérhetőek, így az újságunk sem.

A hirdetések (csere-bere) természetesen továbbra is hírlevél formában közzé teszem. Honlap elérhetősége: www.nosztalgiairadio.hu
Web szerkesztő: perneky@radiomuzeum.hu

LAPTÁRSAINK TARTALMÁBÓL

1

LA SCALA PARLANTE 2015. november
(www.aireradio.org)

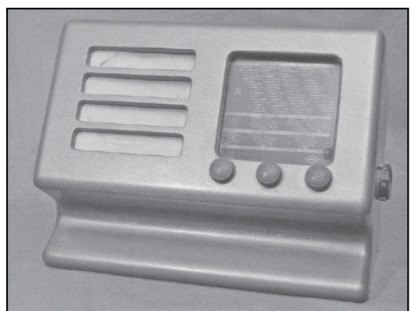
Címlapon: B&O mod. Beolit 400, tranzisztoros (1. kép).

Cégtörténet: Brion – Vega.

Szerkesztőségi sorozat: Műsorszórás nagybritanniában.

Készülékek: Magnadyne SV 54, Tesla ZZ – III.

Mechanikus számológépek: Olivetti.

2

A forma fontossága: Unda Radio mod. 53/4 (2. kép),
TFK Italiana mod. T5 (3. kép).

Elektroncsövek: Két kettősdioda – végtetróda: 6AY8G és 6BY8G.

NDK néprádió: Kolibri 2. (UEL51-es csővel, 4. kép).

3

RADIOBOTE 2015. szeptember – október
(fc@minervaradio.com)

Címlapon: Lehallgató készülékek és vevők.

Vevőkészülékek: Minerphon (1955. 5. kép).

Detektoros: H.D. BUTTLER & Co. Ltd. London No. 111.

(Kettős tolokás 1922. 6. kép).

Univerzális vevők (a gyűjtők mostohagyermekai).

Hordozható: PHILIPS Picknick (Ge tranzisztorokkal).

Katonai: Lehallgató készülékek és vevők.

Simoncsics László

4

5

6

AZ ÚJSÁG SZERKESZTÉSÉRŐL

A mostani lapszámtól kezdődően az Rádiógyűjtők Magyarországi Klubjának a Hírújságját szerkesztő bizottság szerkeszti, miután Kóger Laci a továbbiakban nem vállalja egy személyben végezni az igen szerteágazó, sok munkával, sok ráfordított idővel járó feladatot.

A november végi vezetőségi ülésen megválasztottuk a szerkesztő bizottságot, melynek tagjai: Eperjesi Gyula, Kóger László, Perneky Sándor, Selyem Tóth Sándor és Simoncsics László. A koordinátori feladatokat, a nyomdával és a grafikkussal való kapcsolat-tartást én kaptam meg. Azonban a névsorból kiderül, hogy Laci továbbra is részt vesz a munkában, aminek igazán örülök és köszönöm, hogy vállalta. Az általa végzendő munka csökkenni fog, így jobban tud összpontosítani a készülékekről szóló cikkekre.

Szeretném az újságot egy kicsit megújítani úgy, hogy a hagyományokat nem rúgjuk föl.

Személy szerint én is nagyon fontosnak tartom, hogy minden lapszámban legalább egy -ha több, az sem baj- készülék bemutató legyen. Ez a cikk a lehetőségekhez mérten maximálisan mutassa be a kiszemelt készüléket.

Szeretnék helyet adni lehetőség szerint minél több olyan cikknek is, ami a rádiózással, rádiókészülék gyártással, műsorszórással kapcsolatos. Szeretném továbbra is, hogy szerepeljenek más kapcsolódó területekről szóló írások, mint pl. a magnetofon gyártásról, a gramofon készülékekről, hanglemezekről, telefonokról. A rádiózás nagy konkurenciájáról, a televízióról is jelenhetne meg több írás is, hiszen ez is sok gyűjtő szíves csücske.

Számomra fontos megismerni a rádiózás történetét, lehetőleg a kezdetektől. Ezt viszont csak a korabeli dokumentumokból lehetséges már, hiszen azok, akik a hazai rádiózás születésénél bábáskodtak, segítettek a világra, mára sajnos már nincsenek közöttünk. Ők már nem tudnak mesélni. Így szinte csak a régi írott anyagokból lehetséges megismerni a rádiózás korai történelmét. Ezért is tartom nagyon fontosnak, hogy a megmaradt nagyon kevés, nagyon ritka dokumentumokat megismerhessük. Hiszen ezekből néha csak nagyon drágán lehet, nagyon nagy szerencsével megvásárolni. Már a közgyűléseken többször is szóba került, hogy erre miért van szükség? A fentiek miatt. Nem szabad pusztán „reprint”-ként tekinteni, ennél sokkal több. Ezzel is megőrizzük és terjesztjük ezeket a nagyon fontos információkat. A tagság részére hozzáférhetővé tesszük. Ez is a rádiógyűjtés szerves része.

Szeretném tudni, hogy egy adott cégről ki próbált már kideríteni mindent a kezdetektől, mikor alakult, hol működött, ki volt a tulajdonosa, kivel tárgyalt, kivel, hogyan működött együtt, pontosan miket és mennyit gyártott, meddig működött, esetleg melyik céggel fuzionált... sorolhatnám a kérdéseket. Elmondhatom, hogy ezeknek a kérdéseknek a megválaszolása nem egyszerű. Néha csak egy elejtett utalással lehet előrébb jutni, kideríteni néhány apróságot, ami az összképhez nagyon fontos. Ha valaki úgy gondolja, hogy ez a mai technikai háttér mellett nem nagy feladat, akkor lehet, hogy téved. Ha valaki szeretne kutatni, kérem jelezze. Bizony tudok adni nagyon sok kutatni valót. Én minden lapszám megjelenése előtt nagyon aktívan gyakorlom ezt a feladatot, sokszor kitalátástalanul, kevés eredménnyel és napokon keresztül.

Ahhoz, hogy a hírújságunk változatos legyen, bizony szükség van arra, hogy az egyesületünk tagsága is aktívan részt vegyen a munkában. Várunk írásokat készülék följújtásról, beszámolókat, ha valahol egy rádiózásról szóló eseményen vesztek részt. A sort folytathatnám, lényeg, hogy az élményeiteket, gondolataitokat osszátok meg az egyesület tagságával.

Az újságot nem a szerkesztő bizottságnak a feladata megírni, más kérdés, hogy rendszeresen eddig is küldtek be írásokat. Szeretném, ha ebbe a munkába a későbbiekben egyre többen kapcsolódnának be. Bizonyára sokaknak lapul a polcán egy olyan készülék, amire nagyon büszke és esetleg a tagsággal is szívesen megosztaná a restaurálás során szerzett tapasztalatait.

A szerkesztő bizottság nevében ígérhetem, hogy mi magunk részéről igyekezünk a feladatunkat a tudásunkhoz mérten maximálisan ellátni. Azonban mi sem vagyunk tévedhetetlenek, a Laci kivételével eddig senki sem foglalkozott újság szerkesztésével. Mi most tanuljuk. Ha valaki szeretne aktívan a munkába bekapcsolódni, nem fogjuk visszautasítani. Ha netán van a tagok között olyan, akinek gyakorlata van és hajlandó segíteni, azt is várjuk. Nem vagyunk tévedhetetlenek, ha valaki úgy véli, hogy nem jól csináljuk, azt is várjuk, hogy megmutathassa, hogy hogyan kell jobban csinálni, hogyan kell profibban újságot szerkeszteni. Szeretem a szemtől szembeni véleményeket, még akkor is, ha az esetleg számomra kellemetlen. Én a szóból értek és nem szeretem, ha csak kritizálnak, és nem tudják a megoldást. A kritika és a megoldás együtt jár.

Az írásokat elsősorban elektronikusan várjuk.

Ahová küldhetitek: perneky@radiomuzeum.hu

Perneky Sándor

TELEFONGYÁR RT. GLÓRIA 1929 – 1931

A Telefongyári készüléket azt hiszem, nem kell bemutatnom, igencsak számon tartjuk, hogy a 20-as 30-as években jó pár korai szép és különleges modellt gyártott. Sajnos csak ritkán találkozunk velük, és sajnos még régebben csak néhányat ismerhettünk meg abból a mintegy negyven készüléktípusból, melyet a Telefongyár az első időszakában kb. 1935-ig gyártott.

Ezek közül való a Glória is, mely minden porcikájában különleges. A hazai rádióipar részéről is úttörő jelentőségű készülék, az egyik legelső modell volt melynél egybeépítették a hangszórót a készülékkel és már hálózati táplálású volt. Nagydolog volt ez akkor, egy készülékházban meg volt oldva minden. Ez persze később természetes lett, akkor viszont a telepes rádiók korszakában, külön hangszórók világában nagyot lendített a laikus rádiózók ügyén.

A korabeli reklámanyagok is főleg ezt emelik ki, nem kell már bajlódni a telepekkal, a Glóriánál

már gyerekjáték a rádiózás.

En úgy érzem, hogy megkülönböztetett típus volt, a szakirodalmak is külön bemutatják. A Magyar Rádió Újság az 1929. évi 47-48-as számában lelkes hangnemből ismertette, de a Rein István szerkesztette korabeli Rádió Szaklap is dicsőően nyilatkozott róla, a többi újdonságok mellett.

Az MRU cikket természetesen itt is olvashatjuk. A Glória talán rá is szolgált minderre, előre vetítette a jövőt, a következő években elterjedő sikeres 2+1-es készüléktípust.

Sikeres lehetett volna a Glória is, ha nem került volna több mint 300 Pengőbe. Mert bizony a Dénes testvérek 1930/II. számú rádióárjegyzéke szerint alapára 337 Pengő, 18 havi részletre pedig 371 Pengő. A szintén korabeli

Barta és társa 1930. decemberi 36. számú árjegyzékében eladási ára még mindig 308 Pengő, de a Márton Pál már 1931. decemberi árjegyzékében is még 307 Pengő. Tehát 300 Pengő felett volt az ára a Glóriának a maga idejében, és ez bizony horribilis összegnek számított egy 2+1-esért még a 2+1-es korszak elején is. Ne felejtjük el, 1929-30-31-et írunk, kinek volt ennyi pénze akkor egy rádióra. Az átlag magyar polgárnak biztos nem. Ha pedig azt nézzük, hogy egy átlag 2+1-es ennél csak kevesebbe került, még a német márkák is a katalógusok szerint, akkor a Glória tényleg drága volt.

A szintén TRT Glóriett, ami a hangszóró nélküli mondhatni kistestvére volt a Glóriának, (még a neve is ezt sugallja) majdnem a fele, 200 Pengő alatti, kb. 180 Pengő árért volt megvásárolható. Tehát az újdonságokat abban az időben is eleinte meg kellett fizetni. Valószínű nem is készült belőle túl sok példány, mert

ÚJDONSÁGOK

Ebben a rovatban a piacra kerülő új készülékeket, alkatrészeket ismertetjük.

Glória komplett hálózati vevő

Előttünk fekszik egy csinosan kiállított szekrény, melyből *egyetlenegy* zsinór vezet ki a váltóáramu hálózathoz. Semmi más. Még a hangszóró vezetéke sem, mert a hangszóró a vevőbe be van építve.

Bármilyen váltóáramu hálózathoz használható, akár 110, akár 150, vagy 220 volt a feszültség, mindössze egy kis csavart kell a hátsó lapon átállítani. Ez föltétlenül előny ma, a nagy elektrifikálás idejében, amikor sűrűn előfordul, hogy a lakások vezetékeit más feszültségre kapcsolják át.

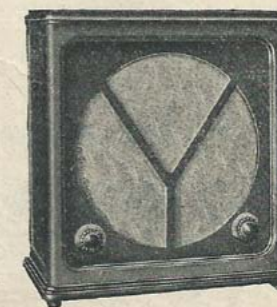
A készülék bekapcsolása után azonnal működni kezd, bár még csak a földvezeték dugasa van beillesztve, tehát még *antenna sem volt rajta*. Budapestet erősen, tisztán hozza. Hangszóró szerkezete jó, az ugynevezett kiegyensúlyozott mágneses rendszer, mely *torzításmentesen* működik. Két kezelőgombja van, egyik a behangolásra és a másik hangerősség fokozásra (vizsacsatolás).

A szekrény akusztikai megoldása sikerültnek mondható, mert a hangszóró működésénél nem tapasztalható rezonanciahangok.

A vevővel egybeépített hangszóró megoldása kétségtelenül szintén előnyt jelent, hisz nagyon sok ember, főképp a laikusok nem szívesen kötözgetnek külö-

böző toldalékokat a vevőhöz. A Glória újítást jelent ebben a tekintetben az ilyen igények kielégítésére is.

Gramofon-hangdoboz (pick-up) csatlakozást is találunk rajta, tehát *akkor is használhatjuk, ha a rádióban nincs műsor*.

Készítette a Telefongyár Rt.

Laboratóriumunk vizsgálat alá vette a belső szerkezet és a vételviszonyok megfigyelése céljából. A vizsgálat eredményét közölni fogjuk.

A GLÓRIA VIDÉKEN.

A budapesti hangszórós-hálózati vevő a laboratóriumból **vidéki próbakörutra** indult.

Első útja Szegedre vezetett, itt 110 voltos hálózaton próbáltuk. Budapest Szegeden époly tisztán, csengő hangon jelentkezett, akárcsak „odahaza”.

Mi azonban másra voltunk kíváncsiak. Arra, hogy lehet-e vele *külföldi állomásokat venni?*

Kilenc állomás jelentkezett hangszóróban úgy hamarjában.

Wien, Kattowice, Bukarest, Moravska-Ostrava, London, Hörby, Gleiwitz, Prága és egy bajor állomás, melyről kiderült, hogy a most kísérletezés céljából felállított Herzogstandi adóval azonos.

Ezeket az állomásokat Budapest nem zavarta. Ezenfelül számos zenés műsor hallható volt, melyről a rövid idő alatt nem lehetett megállapítani, hogy kicsoda, de élvezhető volt.

A szelektivitás meglepő volt, hisz a Glória helyi vevőnek készült, az ára ehhez van szabva, azonban a fölhasznált alkatrészek jósága „az oka” annak, hogy

külföldi vételhez is nagyszerűen használható.

Hogy egyebet ne említsünk, visszacsatoló kondenzátornak is prima kivitelű, légszigetelésű kondenzátor van beleépítve. Holott a legtöbb más hasonló vevőbe csillám-, vagy bakelit-kondenzátort használnak.

Hasonló jó eredményt adott a Glória Győrben is. Itt egyszerre 110 és 220 voltos keresztelése esett át, egyetlen csavar beállításával.

A Glória az ellenőrző próbákat fényesen kiállotta, úgyhogy nyugodtan indulhat hódító útjára.

Forrás: RÉ 1929. 47-48. sz.

Forrás: RÉ 1926. 7. sz.

Forrás: RÉ 1929. 14. sz.

akkor bizonyára sokkal több maradt volna az utókorra, nem csak az a körülbelül öt-tíz példány mely gyűjteményeinkben megtalálható.

A korabeli katalógusok szerint készült egyenáramú kivitelben is, én még nem találkoztam vele. A Glória tulajdonképpen a gyár következő 2+1-eseinek, a Budapest vagy Bocskay, Vezér, Akció néven is forgalmazott készülékek elődjének tekinthető. Legalábbis szerintem, kapcsolásuk majdnem azonos, a Glória restaurálása, részletes megismerése után ez lett a benyomásom. Volt egy Glória 3 nevű 3+1-es variáns is, melyen a hangszórókivágás nem Y minta, hanem „shell kagyló” mintát kapta, ez a későbbi TRT Budapest készülék jellegzetessége lett. A kis vasdobozos Glóriett pedig az egyszerűbb, olcsóbb hangszóró nélküli kivitelnek számított. Ezek után már körülbelül láthatjuk hova kell „elhelyezni” a Glóriát a TRT gyártmányok között.

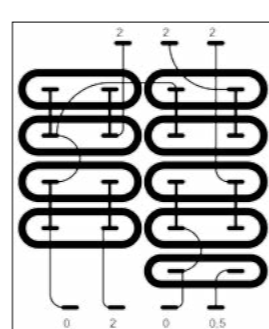
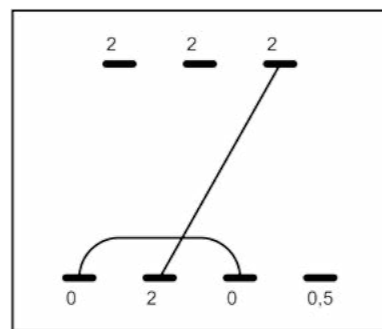
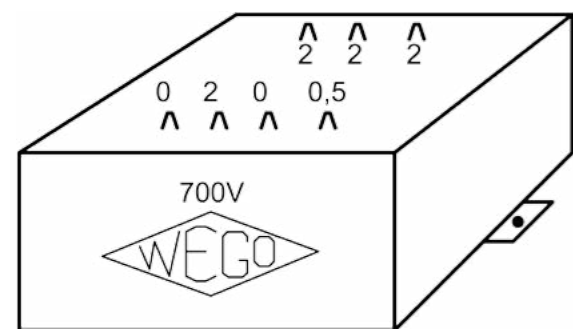
Külsőre nem mondhatnám, hogy egy szép készülék, inkább érdekes, legalábbis nekem ez a benyomásom. A szokatlanul nagyméretű készülékházat teljesen egyedivé teszi a hatalmas hangszóró nyílásban kivágott Y minta. Ezzel bizonyára a külföldön is méltán híres és elterjedt Y forgókondenzátorra utaltak, mint a Telefongyár egyik legsikeresebb rádiós termékére. Reklámnak is jó lehetett, aki az Y forgó jó minőségét megbízhatóságát már ismerte, az a Glóriában sem csalódhat, ha ilyen készüléket vesz.

A ház érdekesen van összerakva, nagyjából készítették egy favázat, vagy keretet némi díszítéssel, melybe a két oldallapot és az előlapot belülről, a tetejét, fenéklapot és a hátlapot pedig egyszerűen kívülről csavarozták facsavarokkal a helyére, illetve a tetejét apró szegekkel rögzítették. A lapok csak vékony rétegelt lemezből vannak. Végül is látványos lett, de nem szokványos, később így nem is készültek gyári készülékházak, olyan mintha próbálkozás lett volna. Persze még nem volt kialakítva a

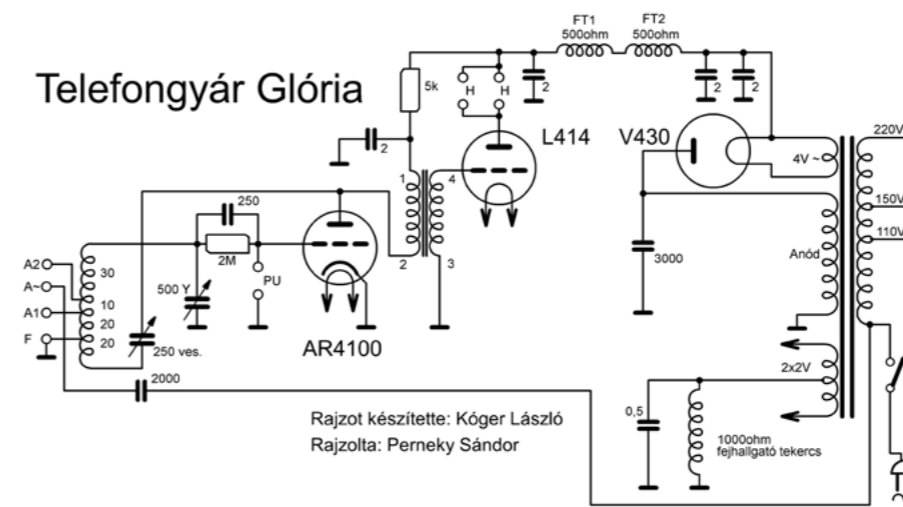
hangszórós rádió készülékház klasszikus gyártása.

A legérdekesebb pedig a csövek elhelyezése, illetve hozzáférése, a fenéklapon kell kinyitni egy ajtót, na ez a megoldás aztán abszolút a párját ritkítja. Vízszintesen állnak a csövek a shasszi alatt, ez talán nem is lenne egyedi, mert ebben az egy-két évben készültek így rádiók, a Standard 2A is hasonló megoldású, csak ott azért hátul alul hozzá lehet férni a csövekhez. Az első hálózati készülékek fejlődése volt ez, valahogy elszeparálni a csöveket, de a cseréjüket megoldani a készülék szétbontása nélkül, nyilván biztonsági okokból az áramütés veszélye miatt, de hogy a csöveket a készülék fenekén lehessen kicserélni, felettébb különleges. Aztán milyen érdekes, később a hálózati készülékeknél a hátlap egyszerű levétele után minden hozzáférhető.

Tehát láthatjuk, hogy a Glória merő megjelenésével, méretével is abszolút felhívja magára a figyelmet, nekünk gyűjtőknek pedig mindenképpen izgalmas készülék. Elején két fokbeosztású forgatógomb található 180 fokos beosztással, baloldali hangolás, jobboldali a visszacsatolás, a gombok fekete keménygumi kivitelűek nem a bakelitok, mert ez a 6003-as számú futurit gomb így is úgy is készült. Középre a szép TRT rézempléma került, mely másik néhány TRT készüléket és a gyár telefonkészülékeit díszítette a 20-as években. Az embléma mellé két oldalra a PU bemenet és a hangszóró kimenet csatlakozója került. Ez ugye érdekes, mert később egy rádión már hátrakerültek, a Glóriánál nyilván kihangsúlyozandó, hogy PU erősítésre is alkalmas, illetve külön hangszóró is csatlakoztatható. A hálózati kapcsoló viszont hátul van, ugye ez is érdekes, hogy miért van hátul, mert azt viszont mindig kell kezelni. Persze ennek is van magyarázata, eleinte a hálózati készülékeken nem is volt kapcsoló,

Telefongyár Glória

hanem a konnektorba kellett mindig bedugni és kihúzni. Már ez is a kényelem netovábbja volt a telepésekhez képest, a kapcsoló persze még nagyobb kényelmet nyújtott, főleg ha a fali-aljzat kényelmetlen helyen volt. Tehát eleinte nem a kapcsoló szolgálta a készülék üzembe helyezését, hanem a villásdugó, így a kapcsolót először csak hátulra szerelték.

A Glóriánál hátul a kapcsoló az antennabemenetek, feszültségválasztás egy helyre került, mellette felirat jelezte, hogy a készülék csak váltóáramú hálózatra kapcsolható. Ezt bizonyára fontos volt jelezni, sok helyen egyenáramú hálózat is működött abban az időben. A hátlap 12 félgömbfejű kis facsavarral van rögzítve, két nagy nyílása hangszóróselyemmel van borítva. Középen a hangszóró állítógombja található.

A hangszóróselyem nem volt egységes, többfélét is használt a gyár. Két mintát is láthatunk a színes oldalon, az apró virágmintás a bemutatott készüléken volt nyomokban megtalálható, belül az előlapon és a hátlapon. A fotókon a hangszóróselyem nem eredeti, szerencsére odaillő finom anyagú és mintázatú, mint az eredeti. A másik minta egy másik Glória eredetiben épen maradt hangszóróselyeme. Tehát gyárilag már legalább kétfélét használt a gyár. Egyébként a korabeli reklámokon, árjegyzéki fotókon még aztán többféle mintázatokat is láthatunk, bár ezek közül bizonyára nem mind eredeti minta lehet, hanem inkább csak stilizált rajz.

Hogy folytassam a Glória érdekességeit, a shasszinak még talán nem mondható érdekesen kialakított deszkalap sem szokványos. A valóban deszkalapra felülre vannak szerelve

az alkatrészek, a lefelé nyúló oldalfalra pedig a csőfoglatok. Az egész szerelés a házba levő két fabakra van becsúsztatva, majd alul is és felül is két facsavarral van rögzítve a helyére. A két forgó és a két előlapi csatlakozó viszont az előlapra van rögzítve és vezetékekkel vannak a megfelelő pontokra kötve. Eredetileg nem túl hosszúakkal, a két csatlakozó aljzat mindössze kb. 10 cm-es merev dróttal varniscsőbe bujtatva, fix forrasztással van bekötve. Tehát a szerelőlapot ki sem lehet húzni, csak ha leforrasztjuk a vezetékeket. Az Y forgók csavaros rögzítésűek.

A hatalmas méretű lengőnyelves hangszóró is kilóg a sorból, főleg azért, mert az bizony úgy néz ki, nem telefongyári gyártmány. Hogy lehet az, hogy a Telefongyár saját rádiójába nem saját hangszórót tesz? Fejhallgatókat gyártott sokat, sokfélét, tölcseres hangszórókat is, de a Glória gyártásának idejében egyszerűen nem volt lengőnyelves hangszóró szerkezetük, főleg fémkosárral. Hisz eddig nem is gyártott ilyent a TRT, a fejhallgató és tölcseres szerkezetek pedig nem ilyenek. A későbbi Budapest lengőnyelves szerkezete már saját gyártmány. Szóval gyorsan kellett valami jó hangszóró és talán nem volt idejük a gyártására, így a Glória hangszóróját importálták, mégpedig nagy valószínűséggel a német Blaupunktól. A Glóriába épített hangszóró teljesen megegyezik a Blaupunkt 66K jelű négyppólusú hangszórójával. Ezt a Blaupunkt 66K hangszórót egyébként nálunk Magyarországon is forgalmazták, mégpedig külön a szerkezetet 66K néven és külön a fém kosarat is „fémshasszi” néven már 1929 folyamán. A szerkezetet nyilván külön beépítésre, de egybe-

Forrás: RÉ 1929. 10. sz.

építve is forgalomban volt elég borsos áron kb. 50-60 Pengőért. A drága Blaupunkt hangszóró is nyilván oka lehet a Glória magas árának, a mérete pedig a Glória méretének. Csupán egy eltérés van, a kosár az eredeti Blaupunkt kivitelnél szép bronzszínűre van lefestve és el van látva a gyári Blaupunkt emblémával a szerkezet mellett, míg a Glória „kivitelnél” az alumínium kosár megmaradt fémszínűnek. A szerkezet teljesen azonos, az állító tengely hosszabb csak a Glóriához. Illetve az eredeti 66K szerkezetnél volt egy burkolat, a Glória kivitelnél ez nem biztos, hogy volt.

Azt már láthatjuk, hogy a Glória belső szerkezete mivel nagyon korai készülék, nem hasonlít a későbbi általánosan elterjedt kiviteltekhez. A falapra való szerelés ebben a korai egy-két évben viszont nem volt egyedi, például az Orion 7023-as, de több egyszerű olcsó rádió is így készült még egy kicsit később is. A Glória szerelése jól látható, áttekinthető. Hálózati trafó, fojtók, nidertrafó, tekercs, blokkötmb.

A blokkötmb a másik, ami kilóg a sorból, ez is idegen, német WEGO gyártmány. Hiába az első hálózati rádióikhoz még ezt is külföldről kellett beszereznie a Telefongyárnak. Az összes többi alkatrész már saját készítmény, talán a porcelán hálózati kapcsoló idegen még, más készülékben nem láttam ilyet. A nidertrafó a jól ismert páncélozott „safe” 1:4-es fekete színben, a rezgőköri tekercs, azonos, illetve nagyon hasonló a Gloriett és Budapest tekercseihez. A foglalatok is a saját préselt ötpólusú gyártmányok, huzalozás 0,5mm kötöződrót varniscsöbe bujtatva. A cm-es kondenzátorok saját Luna típusok, az előfeszültség ejtő ellenállás egy fejhallgatószeve, ez is szokásos volt akkoriban. Az anódfeszültség 5 kohm ejtője ellenálláshuzalból tekercselt.

A kapcsolási rajz mondhatni a legegyszerűbb, kezdetleges 2+1-esnek felel meg. Triódás audion AR4100 csővel, triódás végfok L414 végcsővel, egyutas egyenirányítás V430 egyenirányító csővel. Az audion Hartley kapcsolású, a visszacsatoló kondenzátor anódfeszültségen van. Az L414 közvetlen fűtésű így az előfeszültség a fűtőfeszültség közép leágazásában van megoldva a fejhallgató csévével, klasszikus megoldás. Talán a legérdekesebb a két anódszűrő fojtó kapcsolása. Ezek sorba vannak kötve, és érdekes módon közös pontjuk nincs szűrve. Pedig az lenne a logikus, ha oda egy szűrőkondenzátor lenne kötve, de úgy néz ki, hogy a Glóriánál így volt. Két készülékben, amihez eddig volt szerencsém, mind-egyiken így volt úgy néz ki eredetileg, mert ez a rész mindegyikben eredeti állapotban volt. A két fojtót nem bolygatta senki, és a közös pontjuk csak úgy össze volt kötve, leszígetelve és nem volt sehova forrasztva. Tehát valószínű, hogy ez így eredeti.

A restaurálással kapcsolatosan frissek az élmények. A bemutatott példányt egy barátom kérésére újíttam fel. Kevés időm ellenére bevállaltam, mert érdekelt a Glória, eddig még nem foglalkoztam a típussal. A már említett másik a saját példányom még szintén most készül.

Először nem tűnt vészesnek a dolog, de aztán komoly nagy munka lett. Egy padlásról fellelt állapotban került hozzám, sajnos a sok évtizedes nedvesség komoly károkat okozott. A hangszóróselyem, a hangszóró membrán eltűnt, a ház facsavarjai erősen szétrozsdásodtak, soknak a feje is alig volt meg. A hangszórószerkezet spiáter öntvénye teljesen eldeformálódott, a skálás gombokat úgy kellett lefűzni.

A ház ehhez képest elég jól bírta. Természetesen új lakkozást kapott vékonyan, itt-ott volt némi famunka is. A ház aljában egyébként felfedeztem egy ceruzával beírt „46”-os számot, és egy aláírást is, amúgy a Glória nincs gyári számmal ellátva. A hátlap egyik felső szélét pótolni kellett, és megfelelő selymet is kellett találni.

A szép embléma is tönkrement, nem sok mindent lehet ilyenkor kezdeni vele, utángyártottal tudtam pótolni.

A hálózati trafó 220V-os kivezetése szakadt volt, pontosabban „kiesett” a trafóból.

Na, gondoltam lehet tekerceselni, aztán az egyszerűbb és talán a korrektebb megoldást választottam. Úgy gondolkodtam, hogy inkább az eredetiségre törekszem, és nem bolygatom meg a trafót és a huzalozását, maradjon így és mivel ez a készülék úgy is csak ritkán lesz bekapcsolva azt meg lehet 110V-ról is tenni. Tehát legyen minél eredetibb, még ha csak 110 voltos marad is a készülék. (A 150V-os leágazás is ép volt.) A blokkötmb teljesen szét volt repedve ezt ki kellett építeni, belsejét új kondenzátorokkal pótolni. Ezért tudtam most a blokkról is belső rajzot közölni.

A nidertrafó már cseréve volt valami kb. 30-as évek régi kisméretű trafóra. Ezt is pótoltam eredetivel. A deszkalapon szépen lehetett látni az eredeti „safe” TRT trafó nyomait. Szakadt volt az 5 kohm anód ellenállás is és az Y forgókat is renoválni kellett, a nedvesség nem tett jót nekik. Nagy gond volt még a rezgőköri tekercs. Ki volt cserélve egy modernebb Supron Record kéthullámsávós tekercsre. Ez egy olyan „húzogatós” gombbal van ellátva és szerencsére az átalakítást végző szakember a hátlap felé szerelte a tekercset, így az átkapcsoló gombja miatt nem furkálta össze az előlapot. Nyilván ezt a Glóriát átalakították két hullámsávósra valamikor a 30-as évek második felében. Természetesen a visszaalakítás mellett döntöttem, minta volt, a saját készülékemben eredeti volt a rezgőköri tekercs. A kapcsolási rajzon a menetszámokat megadtam, sablont is kellett készítenem a tekercs elkészítéséhez, 19 db pálcával. A fotókon az eredeti tekercset is láthatjuk.

A huzalozást az átalakítások miatt ki kellett pótolni, illetve a forgók és az előlapi csatlakozók bekötései új vezetékeket kaptak, szigorúan régi vezetékekkel.

A hangszóróval majdnem ugyanannyi idő elment, mint az egész belső szerkezettel. Membránt kellett készíteni, a szélét szövetanyaggal készítettem, melyet egy nagy gyűrű rögzít a kosárhoz. Az első ilyen régi kosaras hangszórók így készültek. A szerkezet teljesen odavolt. Meg volt ugyan, szakadt volt a tekercs is. Darabokra kellett szedni, de mindjárt egy 5 mm-es bakelitlapra építettem át, némi méretezés után. Gondolván hogy a spiáter alapzat biztosan szét fog esni, ahogy szedem szét az egészet. Nem esett szét. Láthatjuk is az egyik

fotón, persze már kész volt a szerkezet, és már nem építettem vissza rá, hisz erősen deformálódva volt, és persze bármikor szét is eshet. A tekercset cseréltem, másik ugyanolyanra egy roncs szerkezetből. A rezgőnyelv beállítása kényes és nehézkes, forrasztással van fixen rögzítve, nem egy jól sikerült konstrukció, Blaupunkt szerkezet ide vagy oda. Aztán a hangszóróval való időzgetés közben jutott eszembe, hogy nekem van valami hasonló, előkerestem, és így derült ki, hogy az egy Blaupunkt hangszóró, mely azonos a Glória hangszórójával. Különbözik erre nem is derült volna fény. Ugyan az is eszembe jutott, hogy hátha a TRT, lekoppintotta a 66K Blaupunktot, vagy licenche készítette, de szerintem nem, a Blaupunkt és a Glória hangszórója apró részletekben is azonos, szegecsek, az öntvény, a csavarok. Mivel a saját Glóriából hiányzik az eredeti hangszóró, az előkerült Blaupunkt hangszóró fog belekerülni. Még az is valószínű, hogy az eredeti bronzfestést is lemaratom róla.

Ezek után kezdett összeállni a készülék kívülről belülről. Fel kellett csövezni, csak az AR4100 maradt eredeti, a másik kettőt pótolni kellett, nem odaváló csövek voltak benne. A megfelelő ellenőrzések után, csövek nélkül feszültségmérés, aztán csövek behelyezése, meg is szólalt a készülék. A rajzon beírt feszültségadatok, a mért értékek, tájékoztató jellegűek. A hálózati trafó feszültségei persze nem változnak, de az audion 150V körüli anódfeszültségét kicsit magasnak tartottam. Egy gyengébb V430-al alacsonyabb az anódfeszültség, az audion jobban is működik, de úgy kisebb a hangerő. Először külön próbahangszóróval szólaltattam meg a készüléket, aztán kíváncsian vártam milyen lesz a felújított eredeti hangszóró hangja. Elég jó lett, kb. 5 méternyi antennával szépen bejön néhány középhullámú állomás, a visszacsatolás lágy. Az újonnan készült tekercsre is kíváncsi voltam, a Kossuth pontosan a forgó majdnem becsukott állásban jön, és elég szűk tartományban. Tehát elég szelektíven, a tekercs jól sikerült.

Régen foglalkoztam ennyit egy készülékkel, örömmel csináltam, mert először volt Glória a kezemben. Persze egy ilyen igazán régi készülékkel foglalkozni, illetve megmenteni mindig nagy öröm.

Kóger László

10 ÉVE HALLGATOTT EL AZ UTOLSÓ MAGYARORSZÁGI STANDARD RÁDIÓADÓ

Sok mindenről olvashattunk már e lap hasábjain, többek között a nyíregyházi rádióállomás épületéről és az ott lévő rádió- és televízió múzeumról is. Földes Józseffel, az RMK Nostalgia Rádió egyesület tagjával meglátogatva Zentai Mihályt, a 2005 óta ipari műemlék nyíregyházi rádióállomás utolsó és a benne lévő rádiómúzeum első vezetőjét - mint hajdani postamúzeumi könyvtáros-muzeológus - kedvet kaptam, hogy levéltárakban is utánanézzek, mikor és hogyan kezdődött a rádiózás itt Nyíregyházán és miként alakult a rádió sorsa, a kezdetektől napjainkig.

Tehát, ismerkedjünk meg a rádióműsor-szórás helyszíneivel és a nyíregyházi rádiómúzeum történetével. A megismerést nehezíti, az a levél, amit az Országos Levéltártól kaptam, s mely szerint „Magyar Nemzeti Levéltár által őrzött Kereskedelemügyi Minisztérium 1900 és 1945 közötti iratanyaga 1945-ben, Budapest ostromakor megsemmisült.” A Hadtörténelmi Intézet Levéltárától telefonon kértem segítséget, ahonnan szintén „az anyag megsemmisült” választ kaptam. Földes Józseffel személyesen voltunk a Magyaróvári Levéltárban, ahol azért kerestünk, mert 1944 decemberében ide lett kitelepítve a Magyar királyi Posta Központi Rádiófelügyelősége, de semmilyen az állomásra vonatkozó iratanyagot nem találtunk. Végül, a Fővárosi Levéltárnak a Posta Rádióműszaki Igazgatóság (1941-től 1945-ig Magyar királyi Posta Központi Rádiófelügyelőség) 1952-ben a levéltárnak átadott anyagában van meg az általunk keresett időszak csekély iratanyaga. Segítségünkre volt még a nyíregyhá-

zi Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár folyóirat részlege is.

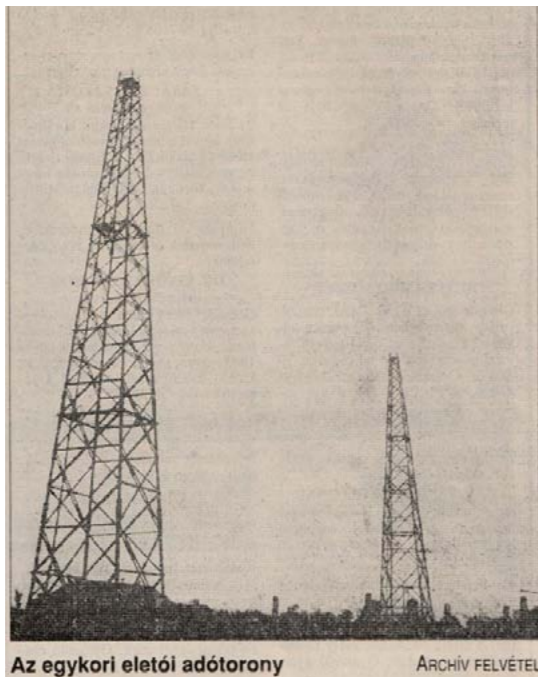
Zentai Mihály alapos kutatások után eddig több cikkben foglalkozott a rádióállomás történetével. Rajta kívül Szöllösi Márton írt egy anyagot - ha nem tévedek szakdolgozatot - „A Nyíregyháza, eletői középhullámú adóállomás története” címmel. Az 1930-as évek óta a különböző kiadványokban megjelentekre támaszkodva próbáltam, illetve Földes Józseffel próbáltuk feleleveníteni a rádióállomás történetét.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORSZÓRÁS NYÍREGYHÁZA-ELETÓN KEZDŐDÖTT...

1925-ben december 1-én megindult a rendszeres műsortörzés Lakihegyen. Ez az egy adó azonban az ország teljes rádió ellátottságához nem volt elegendő. Már 1929-ben felmerült, hogy a nagyobb vidéki városokban rádió közvetítő állomásokat hozzanak létre. A korabeli Rádióújság műsorából tudjuk, hogy mely adót, mikor adták át, hisz az adóátadás ünnepélyes órája a szerkesztett műsorban benne van. Így került sor 1933. május 14-én a pécsi, május 28-án a miskolci, június

15-én a magyaróvári rádióközvetítő állomás ünnepélyes megnyitására a 209,8m hullámhosszon. Mindhárom adó 1,25kW-os, léghűtéses volt és a Standard gyár készítette.

1933. június 18-án a nyíregyházi rádióközvetítő állomás ünnepélyes megnyitására is sor került a 267,2m-es hullámhosszon. Ide is a Standard gyár készítette a 6,25kW-os, korszerű vízhűtéses adót. Az 1934. január 15-én

Az egykori eletői adótorony

ARCHIV FELVÉTEL

életbe lépett nemzetközi (luzerni) egyezmény Pécsnek a 204,8m-es, Miskolcnak a 208,6m-es, és Mosonmagyaróvárnak a 227,1m-es hullámhosszt adta. Nyíregyháza megtarthatta az eredetileg neki kiosztott 267,2m-es hullámhosszt. Mi most időben az utolsónak átadott, de legnagyobb teljesítményű nyíregyházi rádióállomást vesszük górcső alá. A posta tervei között 1931-ben 10 közvetítő állomás szerepelt, de később már csak az előbb megnevezett telephelyek vannak, és az hogy miért ezek, annak megvitatásáról nincsenek adataink. Mint ahogy azt sem tudjuk pontosan, hogy mennyiben játszott szerepet az átadások időpontjában az 1933. július-augusztus között Gödöllőn tartott cserkész világtalálkozó eseményeinek közvetítése az ország teljes lakossága felé.

Az előzményekhez tartozik, hogy 1931 tavaszán Lázár Lipót magyar királyi postaműszaki főigazgató Nyíregyházán a rádióállomás telepítése ügyében megbeszélést folytatott dr. Bencs Kálmánnal, az akkori polgármesterrel, aki már 1928-ban lobbizott azért, hogy a tervezett „Broadcasting” állomás Debrecen helyett Nyíregyházára kerüljön. A tárgyalás eredményeként az eletői városrészből, a korábbi dohányföldök területéből - amely 1924-ig a Károlyi család birtoka volt - az önkormányzat 5 holdnyi területet jelölt ki a Postának.

Az előkészítő tárgyalásokról így számol be a rádió akkori hivatalos műsorlapja: „Illetékes helyről az alábbi közleményt adták ki: A magyar rádió fejlesztése érdekében tárgyalások indultak meg a M. kir. Posta és a Rádió Rt. között. E tárgyalások eredményeként megállapodás történt a rádió oly mértékű technikai fejlesztésére, amely nemzetközi viszonylatban is tökéletesnek mondható. Budapest környékén az eddiginél nagyobb, 100-120kW erejű állomás épül. Az új leadóállomás üzembe helyezése után a Budapesten ma működő 20kW-os állomás, mint tartalék szerepel és felhasználható lesz arra is, hogy a nap bizonyos szakaszaiban úgynevezett második műsort közvetítsen.

Az ország olyan pontjain, ahol a rádió vétel jelenleg is a legnehezebb, relais-állomások épülnek, egyenként cca. 10kW energiával... A Rádiótársaság egy külön nyilatkozatában hozta nyilvánosságra azt, hogy abból a bizonyos 6,5 millió pengőből 4,5 milliót vállal magára. Szükségesnek tartotta azonban azt is

kinyilvánítani, hogy relais-állomásokról lévén szó, természetesen azok kizárólag a budapesti műsor közvetítésére szolgálnak”.

A Posta 1931 nyarán írta ki a versenypályázat az új adók szállítására, és a Marconi, a Telefunken, a Standard, a Lorenz, a francia Sociéte Francaise Radiophonique és a Radio Corporation of America cégek tettek ajánlatot. A Magyar királyi Posta Kísérleti Állomás szakvéleménye is a magyar híradástechnikai ipart részesítette előnyben, és a 120kW-os nagyadó és a négy reléállomás legyártására a megbízást a Standard újpesti gyára kapta meg.

Ezt követően, július 8-án a város vezetése megkapta azt a levelet, amelyben a Magyar királyi Posta-vezérigazgatóság közli, hogy megrendelték a Standard Villamossági Rt. gyártól az adóberendezést, melynek terveit rövidesen megküldik. Egyben közlik, hogy 17.000m² területre van szükség a telepítéshez, melyből 7.000m² az adóépület és a két darab fa antenyszerkezet részére szükséges. A többi 10.000m² az földhálózatát fogja szolgálni, mely 70cm mélyen lesz a föld alatt elhelyezve. Az előbbi területet díjmentesen, az utóbbi szorgalmi joggal biztosítja a polgármesteri hivatal a Posta részére. Ez a terület a város Hősök temetője déli oldalán lévő rész, mely a vasútállomás közelében van, itt fog az adóállomás felépülni, így a városba érkezőknek az első igazi látványossága lesz. Majd október 1-én kihirdették az eredményt, melyet ifj. Tót Pál, az ipartestület elnöke nyert meg, és az épület tervrajzát Nyíregyházán közszemlére bocsájtották. Megkezdődött az építkezés, december közepére már tető alá kerül a 32m hosszú és 8m széles épület, az időjárás miatt azonban csak tavasszal folytatódott a munkák. Ekkor Ruzicska Ágoston ácsmester vezetésével megkezdtek a két csodálatos, egyenként 61m magas fa szerkezetű torony építését is, lent 81m², fent 4m² volt a keresztmetszete. A tornyok egyenként 12m hosszú, 28cm átmérőjű, 500kg súlyú lucfenyő gerendákból lettek összeállítva. A mester Magyaróváron már épített két ilyen tornyot. Az antenna földhálózatának teljes hossza 25km. 1932 októberében Magyar Endre a m. kir. posta-főmérnökének irányításával felszerelték a korszerű 6,25kW-os vízhűtéses középhullámú adót, és november 8-án a Rákóczi induló hangjaival megkezdte első kísérleti

adását 267,2m-en. Végül 1933. június 18-án 12 óra 15 perckor beindult a középhullámú budapesti rádióadás állandó közvetítése. Báró Szalay Gábor magyar királyi posta-vezérigazgató, dr. Kállay Miklós. földművelésügyi miniszter, dr. Havel Béla a Telefon Hímondó és Rádió RT. vezérigazgatója, dr. Bencs Kálmán nyíregyházi polgármester, magyar királyi kormányfőtanácsos beszédei és az ünnepi műsor hangzott el.

A rádió akkori fontosságára való tekintettel érdemes közölni, mit írt a korabeli sajtó. Az ünnepségről a Szabolcsi Hírlap jún. 21-i száma a következőképpen számolt be:

„E vasárnapon zuhogó esőben az előkelő vendégek a város színházában, a rádióhallgatók ezrei a készülékeik mellett felfokozott hangulatban várták az ország negyedik, de legnagyobb teljesítményű vidéki rádióállomásának ünnepélyes felavatását. A díszpáholyban a m. kir. kormány képviselőjében dr. Kállay Miklós földművelésügyi miniszter és a vele együtt érkező dr. Mikecz Ödön főispán foglaltak helyet... Az avató műsor a városi dalárda előadásában a Himnusszal kezdődött. Ezt követően báró Szalay Gábor a m. kir. posta vezérigazgatója magas koncepciójú megnyitó beszédében ismertette a reléállomás fontos hivatását és megköszönte Nyíregyháza városának áldozatkészségét, amellyel a magyarság kultúréletét előrevinni igyekezett... Dr. Hável Béla a Magyar Telefonhímondó és Rádió Társaság vezető igazgatója a közvetítő állomás technikai felszerelését ismertette... A tisztviselő dalkör interpretálásában felhangzott a Szózat. Szohor Pál Nyíregyházáról tartott előadását a Ráczi Marci hegedűjén felhangzó szebbnél-szebb magyar nóták követték és szorongatták meg a magyar szíveket, könnyesítették be az ünneplő szemeket. Az előadásokat bankett követte Sóstón a fővárosi vendégek és város képviselőinek részvételével. Ezzel egyidejűleg a relé állomás telephelyén terített asztalokkal fogadták a nagy számban odaérkező kíváncsi vendégeket. A lakosság kíváncsisága oly nagy volt, hogy a Szabolcsi Hírlap munkatársai később csoportos látogatásokat szerveztek az érdeklődőknek.”

A rádióállomás üzembe helyezése után a Lakihegyről sugárzott Budapest I. műsorának vétele az ellátási területen belül detektoros készülékkel is lehetővé vált. Korábban az 5-6

lámpás készülékek tulajdonosai is csak nehezen hallgathatták a Budapest I. műsorát a "fading" miatt. Az adó üzembe helyezésének hatására a rádióelőfizetők száma az 1930-as 3482-ről 1937-re 6551-re emelkedett a megyében. Esetenként sugározta a Budapest II. műsorát is, leginkább, ha Falurádió vagy más hasonló jellegű műsor volt.

Az 1938. november 2.-ai bécsi döntést követően, a november 5-kei bevonulás után, visszacsatolták Kassát Magyarországhoz, és a Kassa melletti Enyickén lévő rádióállomást is, melynek területén akkor már csak az üres épület és az antennatorony állt. (A csehszlovák állam a rádióállomás berendezéseit Eperjesre szállította.) A postások számítottak erre, és a bevonuláskor már vittek magukkal Lakihegyről egy 0,75kW-os Telefunken adót, de ennek teljesítménye kicsinek bizonyult. Ezért a posta illetékesei úgy döntöttek, hogy a nyíregyházi 6,25kW-os Standard adót áthelyezik Enyickére. Így csak hét évig, 1940. november 4.-ig sugárzott az adó Nyíregyháza körzetében. 1941. március 2-án megkezdődött az állandó sugárzás az áttelepített nyíregyházi adóval Enyickén.

Az MTI a rádióállomás átadásáról a következő hírt adta ki: „A kassai új műsoradó ma délután 18 órakor 208,6 méter hullámhosszon megkezdte rendszeres üzemét. Ebből az alkalmából a kassai rádió ünnepi műsort adott.

A műsor előtt Forster Károly posta-főigazgató mondott beszédet. A rádióról, mint a posta legmodernebb munkaterületéről emlékezett meg. A hírszóró rádió a nemzeteket formáló közösségi gondolatnak lett egyik legfontosabb eszköze. A posta valóban nemzeti szempontból végez fontos feladatot, amikor műszaki berendezéseivel lehetővé teszi, hogy a nagy nemzeti események idején a nemzet eggyé váljék. Áhítattal tölti be a posta ezt a modern hivatását. Ezt a fontos feladatát érezte át, amikor Rákóczi városának hazatérével mondhatni egyidejűleg berendezte a kassai rádióállomást, és ezt az állomást most egy erősebb, 6kW erejű rádióadó váltja fel. A magyar királyi posta azonban ezt is csak közbeeső lépésnek tekinti és arra törekszik, hogy a nemzeti szempontból oly fontos kassai adó mielőbb még nagyobb erővel sugározza ki a magyar gondolatot...”

A kassai rádiósugárzás rövid életű volt, mert alig három év után 1944. november 11-én

elrendelték az adó áttelepítését Mosonmagyaróvárra.

A Kassára elszállított 6,25kW-os Standard adó sohasem került vissza Nyíregyházára. További sorsát a kassai adó történetének részeként követhetjük végig a háborús események között a „A kassai rádióállomás a kor tükrében” című cikkben.

A nyíregyházi adó műsorsugárzása csak 1948. július 26-án folytatódott. A háború végére a nyíregyházi állomás épületéből csak a szerkezeti falak maradtak meg, hogy egész pontos legyen a város romépületté akarta nyilvánítani. Amikor erről a Posta Rádióműszaki Igazgatóság értesült, -1946. június 19-én - egy ügyirat született: „Megjegyezzük még, hogy annakidején (1931) a város a területet a posta használatára kimondottan közvetítőállomás céljára engedte át. A terület tehát ma is a város tulajdona. Amikor 1940 körül egyéb lehetőségek hiányában a nyíregyházi adót Kassára kellett telepíteni, a városnak a posta ígéretet tett, hogy az elvitt adó helyett másik berendezést szerel fel. ... A véghatározatot illetőleg az abban foglaltak hatályon kívül helyezése iránt a helyszínen tárgyalásokat folytattunk a polgármesteri hivatalnál, és a csatolt határozatával a nyíregyházi rádió adóállomás épületét a romépületek nyilvántartásából törölte.”

Az épület helyreállítási munkálatai 1947 végéig elhúzódtak. A rádióállomás dolgozói az épület felújítása után helyezték üzembe 2db BC610D típusú, középhullámú sugárzásra átalakított rövidhullámú katonai rádióadót 400W teljesítménnyel. 1948 februárjában a nyíregyházi posta dolgozói Nyilas Miklós vezetésével hozzáfogtak egy „T” típusú antenna építéséhez. Először annak két, 40m magas fatornyát állították fel, az antennarendszert pedig a régi antenna megmaradt vezetékeiből szerelték össze. A munkával 1948 nyarára végeztek. A munkálatok befejeztével, július 26-án kezdődött a kísérleti adás a Budapest I. műsorával. Marcal János posta-főfelügyelő és Kiss Lajos postafelügyelő urak megtekintették a berendezéseket és egyúttal át is vizsgálták azokat. Mindkét adónál biztosított volt a közvetlen antennára kapcsolás lehetősége.

Az újjáépített rádióállomás ünnepélyes felavatásáról 1948. szept. 6-án az MTI a belföldi híreiben tudósított:

„A nyíregyházi rádióközvetítő állomást, amely most épült újjá, ünnepélyes külsőségek között avatták fel. Az avatási ünnepségen megjelent a Rádió Műszaki Igazgatóságának és a Központi Híradó Rt.-nak képviselőjében Justus Pál alelnök és Garai László, a műszaki igazgatóság vezetője. Garai László beszédében visszaemlékezett az elmúlt rendszer rádiópolitikájára, amely az erősítőberendezést Nyíregyházáról Kassára vitte, ami pedig Nyíregyházán itt maradt, az robbantások és gyújtogatások áldozata lett. Beszédét azzal fejezte be, hogy nem az 1938-as színvonalat, hanem annál többet akar és fog a Rádió elérni. Dr. Ráczi Géza Nyíregyháza város nevében üdvözölte a közvetítőállomás újjáépítőit, majd Justus Pál, a Magyar Központi Híradó alelnöke örömet fejezte ki a fölött, hogy most már nem lesz néma a Magyar Központi Híradó Szabolcsnak ebben a részében sem. Olyan műsort adunk, - mondotta Justus Pál - amely szórakoztat- nevel és, amely szellemiekben fogja gazdagítani a magyar dolgozókat. Az ünnepséget követő közébédén... a postásokat és az erősítőállomás többi újjáépítőjét ünnepelték.”

Az emberek rádiózás iránti igényét jól jellemzi a Nyírségi Magyar Nép 1948. november 19-i számában „Mákgubóból néprádió” címmel közölt írás is: „A sényői EPOSZ (Egyesült Parasztfjúság Országos Szövetsége) ifjak már régen tervbe vették a néprádió megvételét, hogy több kultúrát vigyenek falujukba. Elhatározták tehát, hogy a máktörés idején segítenek magukon. Gubógyűjtést indítottak a községben, minden házhoz bekopogtak felajánlásért. A község dolgozó parasztsága nem is zárkózott el az EPOSZ ifjak kérése elől. Minden udvarban 10-15 kiló mákgubót kaptak. 10 mázsa gyűlt össze így, aminek a felét értékesítették is. Az árából, 517 forintból megvásárolták a néprádiót. Ma már vidám fiatalok ülnek körül a telepész készüléket és hallgatják a világ minden tájának hangját... De nemcsak az ifjak, hanem az öregebbek is szívesen körül ülnek vasárnap délutánként a rádiót, hogy tanulhassanak a műsorból.”

Földes József, Rákóczi Margit

(folytatás és bibliográfia a következő számában)

RÉGI, KÖZHASZNÁLATÚ MAGNÓK

ERKEL 822

Idézet Nagy Vilmos könyvéből: „1957-ben került kereskedelmi forgalomba a Finommechanikai Vállalat saját fejlesztésű magnója, az Erkel típus. Csak elismeréssel lehet nyilatkozni a tervező, gyártó kollektíváról, mert a nem túl nagy darabszámú sorozatgyártást úgy felszereszték és úgy megszerelték, hogy máig is példaként lehet emlegetni. Nemcsak a külső megjelenése miatt, hanem a belső kialakítása és elektromos szerelése miatt is. Ma is kifogástalanul működtethetőek és nem túlzás azt mondani, hogy gyönyörű hangjuk van. A magnó az akkori idők legkorszerűbb elektroncsöveivel lett megépítve. Miniflux kombinált fejjel és a korszerű elektronikával, jó minőségű szalaggal 19 cm/s szalagsebességen 50 Hz-től 14 kHz-et tud ez a készülék.”

Rövid ismertetés – mechanikai adatok, jellemzők: A legnagyobb használható orsó átmérője 180 mm. A sávrendszere: félsáv mono, a szalagsebességek: 9,5 és 19 cm/sec. A sebességváltás elektromos, IK20/1 típusú pólusváltós aszinkron motorral van megoldva. Szalaghosszmérő vagy számláló nincs beépítve. Méretei 420x320x210mm és a tömege 14 kilogramm körül van. A doboz anyaga vegyes. Kárpitozott, hajlított-ragasztott fafurnér. Kárpit színe zöld és „krokodilbőr” hatást kelt a mintázata. A felső fémdeklit „kalapácsoló festékekkel” festették szürke színre. A hangszórórács, a gombok és a csatlakozási helyeket szegélyező díszburkolatok műanyagból készültek. Kezelése 10 darab nyomógombbal és két darab potméterrel van meg-

oldva. Jobb oldalon van a kapcsolós potméter. A két potmétert jellegzetes kivitelű, drapp színű, élfogazású ugyanakkor dóm formájú gombokkal lehet forgatni, melyek az alsó fejbúra alsó két ívelésben foglalnak helyet. Bal oldali gomb a hangerőszabályzó, ami felvételkor felvételi szint szabályzó. A jobb oldallal lejátszáskor magasvágó hangszínt, felvételkor az együtt hallgatás hangerejét lehet változtatni. A nyomógombokhoz tartozó funkciók balról jobbra. Pillanat állj, lejátszás, utána a három bemeneti jelválasztó... felvétel mikrofonról, rádióból, és a jobb szélsővel lemezjátszóról. Itt jegyzem meg, hogy először mindig a kívánt sebességet kell bekapcsolni a bal oldalon lévő csoportban, még gyorscsévéléskor is. A jobb felén lévő csoport nyomógombjai a bal szélsőtől kezdve: gyorspörgetés jobbról, balra, utána ugyan ez fordított irányba, kilenc és feles sebesség, tizenkilences sebesség és végül az „állj”-t vezérlő gomb. A bilentyűk felett egyedi kialakítással vannak megoldva a feliratok. Engem, mint magnóst inkább megzavarnak a jelek..., itt a felvétel választó jelekre gondolok. A két orsó között felül műanyagból kivitelezett díszkeretben van az EM80-as kivezélés mértékét jelző cső. Véleményem szerint nincs jól elhelyezve, ráadásul elég mélyen van. Felvétel készítése közben teljesen a magnó fölé kell hajolni, hogy látható legyen. A barna bakelitból készült a két külön darabból álló fejbúra. Ezen van a 822-es „ékköve” az Erkel felirat. A takaró leemelése után kényelmesen tisztítható a szalag pályája a fejek, a nyo-

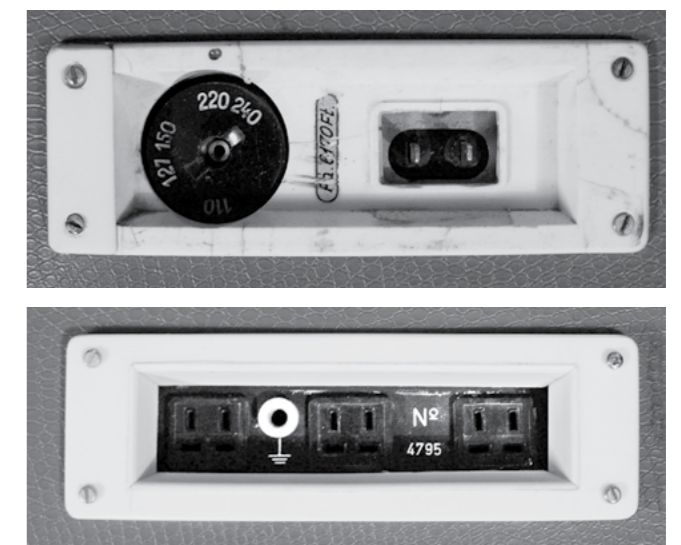

mófilcek és a hangtengely. Az automatikusan beálló fékerőt biztosító fékkarokat a búra mellett találjuk, kétoldalt. Az alsó fejtakarót két tüske rögzíti, amelyet rugó fog közre.

Most hatoljunk mélyebbre a magnetofon „hasába”. A felső burkolatot három darab csavar és a forgatógombok eltávolítása után lehet levenni. Csodás hogy szinte alig tartalmaz mozgást közvetítő elemeket. Kivétel, a rácsukódó szalagtovábbító gumigörgő szerelvény és a fentiekben említett fékrendszer. Egyetlen „izmos” szíj forgat mindent. Az eredeti szíj hiányzott,

adatot nem találtam róla, de nem is kerestem nagyon. Tudom, nem túl tartós megoldás ugyan, de ezt én un. „O” karikával helyettesítettem. Mérete: 230x5mm. Jól láthatóak azok az elemek, amiket a szíj megforgat. A motor és a hangtengely közötti tárcsáról a két orsózóhoz és a feszítőszabandon futó tárcsához kerül a hajtás. Az orsózóban lévő mágneskuplung hozza forgásba az orsózó felső részét. Anyaguk barna bakelitból készült, sajnos a hő hatására gyakran szétrepednek vagy meghibásodik a mágnes tekerce. A tüskekét szükség esetén cseréljük

ki, három csavar fogja össze a filces résszel. Tudjuk, hogy a szalag és a forgó orsók nem kívánatos súrlódását el lehet kerülni a magasság beállításával. A filcbetétek cseréje vagy azok elhasználtsága mindezt befolyásolja. Sajnos a beállítás elég nehézkes, nekem többszöri próba útján sikerült. Persze csak teljesen kiszertelt állapotban lehet ezt elvégezni a kónuszos kiképzésű befogó-szárnál. A motort, hangszórókat, trafót és az erősítő passzív elemeit is csak akkor lehet cserélni ha teljesen kivesszük a szerkezetet a dobozból. Tesszük mind azért, mert a csatolókondenzátorokat és az elkókat szinte minden esetben cserélni kell. Ha az emlékezetem nem csal, akkor a fejek gumialátétekkel voltak gyárilag megfelelő magasságra hozva. Én ezeket méretre vágott spirálrugókkal helyettesítettem miután a kopott fejet lecseréltem. A gumis megoldást senkinek nem ajánlom. A hangtengelyhez csukódó gumigörgőt bizony cserélni kell ennyi év után. Ezt esztergályos műhelyben igen pontos esztergán érdemes legyártatni például úgy, hogy az eredeti bronz agyra ráragasztunk elő-

re kifűrt keménygumi darabot. Ne felejtjük..., az említett alkatrész a szalagfeszítettség és annak pontos vezetése a magnó lelke. Megbízható működést csak akkor várhatunk el, ha minden mechanikus alkatrész illesztése tiszta és pontos.

A zsír vagy olaj, ha nem megfelelő, többet árthat, mint amennyit használ. A filc alkatrészek legyenek tiszták és épek. Gyakran a ferdén kopott fejre rosszul rásimuló szalag vagy annak pozíciója okoz gondot. Mindig lágy fékhatást eszközöljünk és csak a szükséges minimál szalagfeszítést. A kopott szalagvezető bakokat úgy fordítsuk el, hogy a kopott rész „nézzen kifelé”

A „Kádár” könyvben elektromos rajz és jó néhány adat megtalálható. Látható hogy novál csövek vesznek részt a jelek feldolgozásában. Kicsit szokatlan az EBF80-as cső oszcillátornak való használata. Az „izmosabb” EZ81-es azért kell, mert a mágnes kuplungok is az anódfeszültség forrásból vannak táplálva. Ezzel akkor szembesülünk, mikor bekapcsolt kuplungoknál egy kicsit elhalványodik a varázsszeme. Az előerősítő korrekter a megszokott módon van bekötve. A szükséges kiemeléseket a visszacsatoló láncon keresztül nyelik.

Ami érdekes lehet, hogy minden egyes sebességhez tartozó magas hang kiemelést külön ellenállás trimerekkel be lehet a kívánt értékre szabályozni hanggenerátor segítségével. Forrásból merített hangfrekvenciás adatok: átvitel: 80-1000 Hz... 9,5 cm és 80 – 1200 Hz... 19 cm-es sebességnél. Megjegyzem jó szalag használata és pontos előmágnesező áram beállítása esetén ez az érték még sokkal jobb is lehet. A törölő és előmágnesező szinusz jel frekvenciája 45 kHz. Az egész erősítő rész vaslemezről készült dobozba került elhelyezésre, ezzel jobb jelzaj viszonyt értek el.

Az én példányom elég romos és hiányos állapotban volt eredetileg. A vastagon lerakódott szennyeződés, a beszáradt kenőanyag kitisztításával kezdtem és a hiányzó részek pótlásával fejeztem be. A hiányzó gombokat a börczén

Bátovszky Gyulától vettem. Hiányzott a „kilenc és fél” jelölés, amit réz lemezdarabkából tűreszelővel reszeltem pontos formára. Hátul a műanyag díszkeretet pótoltam, amit saját magam készítettem. A bal felén csak ki kellett pótolni, de ahol a jel kibemeneti csatlakozók vannak az hiányzott róla. Legnagyobb munka a fejbúra felső részével volt. Még minta sem volt, amiről lenyomatot készíthettem volna.

Ennek hiányában egy keményfa darabot faragtam, csiszoltam formára és azt nyomtam bele a képlékeny gipszbe. Az interneten lévő képek alapján alkottam. Epokitt ragasztóval és hálóval csináltam a hiányzó részt, majd csiszolás után festékkel fújtam színre... Egy ilyen, vagy ehhez hasonló hangrögzítő újraélesztése az elvárások függvényében nagyon változhat. Eleve a beszerzett készülék szabja meg. A tapasztalat az, hogy azonos korú és állapotú rádióhoz képest

sokszor annyi munkaórát vesz igénybe. Viszont egy tökéletesen feljavított masina hatalmas örömet és élményt nyújt, főleg a zenekedvelők körében. Az Erkel 822-est gondolom, sokan befogadnák. Én nagyon szeretem, bár egy kis hiányérzetem van, a csatlakozó dugók beszerezhetlenségével kapcsolatosan. A hordozó fül például kifejezetten ügyetlen megoldású. Ezzel szemben nagyon szép hangú és pompás kivitelű táskamagnó. Jól sikerült másolata a Grundig 400 és 600-asban lévő mechanikus megoldásnak.

Németh Tamás
Komárno - Szlovákia

90 ÉVES MAGYAR RÁDIÓ

EGY ELŐADÓ BENYOMÁSAI

Örömmel és nagy érdeklődéssel vettem tudomást a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság Informatika Történeti Fóruma és az Óbudai Egyetem szervezésében „90 éves Magyar Rádió” technikai- történeti fórumra, amely az Óbudai Egyetemen, 2016 Január 14-én 14.00 kezdettel került megrendezésre.

Elsőként, minden tisztelem és elismerésem a szervezőknek és mindazoknak, akik lehetővé tették, hogy ez a fórum létre jöjjön. Köszönet és elismerés illeti, Dr. Kutor László-t az iTF elnökét, Hajdú Istvánt, akik nemcsak megszervezték a fórumot és a kiállítást, hanem aktívan részt vettek ennek lebonyolításában. Ugyanakkor megtisztelő, Tick József, az Óbudai Egyetem innovációs főigazgatójának részvétele és köszönet a fórum megnyitásán elmondott köszöntőjéért.

A szervezők nagyszerű munkáját bizonyítja, hogy a 150-200 fős részvétel mellett nagyszerű és felkészült előadókat hívtak meg, sze-

rénytelenség nélkül említtem meg, hogy én is közöttük lehettem, amiért a szervezőknek külön köszönet.

A fórum Dr. Kutor László, valamint Tick József köszöntőjével kezdődött, majd Hajdú István a Magyar Rádió, mint a 90 éves műhelymunka rejtelseibe próbált nagyszerűen bevezetni. Heckenast Gábor egy költői kérdésre próbált válasz adni, Újházy László nagyszerűen a zenei felvételek és stúdiók rejtelseiről beszélt, konkrét megtapasztalt esetekkel - megoldásokkal, megtűzdelve, Arató Éva pedig a rádió hangzásvilágába próbált elkalauzolni.

A kávészünet után a magyar vevőkészülék és alkatrészgyártást próbáltam bemutatni, amit Nagy Vilmos kimerítő video bejátszása követett a magyar magnetofon gyártásról. Kishonti István a rádiós műszaki utánpótlás képzést, valamint a képzés mai helyzetéről beszélt, akit Horváth László követett, mókás szövegeket megütve, a rádiózás kísérleti időszakát mutatta

be, azt az időszakot, amikor még Marczal János énekhangja még jó műsornak számított. Timár Sándor a mai rádiózás lehetőségeit és eszközeit mutatta be röviden és gyorsan, ahhoz, hogy Fényes Péter érdekes témája a hangrestaurálásról zárja a fórum előadásait.

A zárszót követően, kötetlen beszélgetések közepette megtekintettük a szervezők által megrendezett kamara kiállítást valamint a Kutor Laci személyes izzólámpa, elektroncső, hanglemezek és egyéb érdekes dolgok gyűjteményét, amely őszintén szólva lenyűgözött, úgyhogy csak gratulálni tudok. Szintén dicséret és gratuláció illeti Perócsényi Péter gyűjtő kollégánkat a kiállított készülékekért, vagy Nagy Vilmos-t a kiváló magnetofonnal szolgáltatott korabeli zenéért, nem utolsósorban minden olyan kollégát, gyűjtő társat aki vette a fáradságot, hogy hozzon egy-két készüléket a gyűjteményéből a kiállítás sikere érdekében.

Összegezve a szerzett tapasztalatokat, benyomásokat, úgy gondolom a fórum elérte célját, méltó megemlékezés és visszatekintés

volt a rádió és rádiózás elmúlt 90 évére, amit szerintem folytatni kell, megragadni minden alkalmat hasonló összejövetelek szervezésére.

Habár az idő nagyon szorította az előadókat, érdekes és hasznos előadásokat hallhattak a jelenlévők, akik nagy része az az idősebb korosztály, akik valahogy és valamikor kötöttek a rádióhoz. Nagy meglepetésemre, kevés volt a fiatal hallgató, annak ellenére, hogy ez a fórum egy egyetem falai között zajlott. Talán egyik hozadéka és tanulsága ennek a fórumnak, hogy próbáljuk érdekelté tenni a mai generációt, hogy megértse, hogyan jutott el a rádió a detektoros kivitelűtől az internetes kivitelig.

Kedves kollégák, úgy gondolom, hogy ez a mi legfontosabb jövőbeni feladatunk, ezen kell dolgoznunk, összejövetelek, fórumok, újság, börze, és mindent megragadni, nem feladni, hogy a fent említett célt elérjük, mert ha elérjük, talán meg fogjuk tudni válaszolni Heckenast Gábor költői kérdésit: Quo vadis radio, Hová megy rádió, azaz Hová megy Magyar Rádió ...

Máthé Sándor

KILENCVEN ÉV - HATVAN RÁDIÓ

A magyarországi rádiózás kilencven esztendő évfordulója alkalmából „Kilencven év - hatvan rádió” címmel 2015. december 01-én nyílt időszakos rádiótörténelmi kiállítás a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Nyékládháza városában. A városi művelődési központban látható, R. Nagy József gyűjteményéből származó készülékek tudatosan a város múltjára összpontosítottak.

Az érdeklődők olyan korú és típusú, kategóriájú készülékek tekinthettek meg, amelyek a település gazdasági, társadalmi jellegéből származóan részesei lehettek múltjának. A hatvan

készülék között így javarészt az egyszerűbb kivitelű, olcsóbb, a térségre jellemző darabok domináltak. A hatvanas szám mellett a hazai rádiógyártás aktív éveire is utalni kívánt. A kiállítást Spitzmüller Zita moderálása mellett B. Tóth Erika, a Kossuth Rádió tudósítója, illetve R. Nagy József nyitotta meg. Az eseményt a szép számú érdeklődővel folytatott beszélgetés, nosztalgikus emlékfelidezés, illetve készülék bemutató zárta.

R. Nagy József

PATINA - RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ KIÁLLÍTÁS, PÉCS

Tasnádi Zsolt vagyok. 2007 óta foglalkozom hobbi szinten rádiók és televíziók gyűjtésével. Idővel kialakítottam egy profilt, amit követek a tevékenységem során. A gyűjteményem a Videoton készülékeire összpontosít a magyar televíziókkal karöltve. Ezen kívül vannak még hazai hangfalak, rádiók, néhány külföldi készülék, de számukat a hely hiányában nem szándékozom bővíteni. Személyes kedvenceim még a magyar számológépek és szovjet asztali órák. Műszerből is akad szép számmal, de leginkább csak olyanok, amik a készülékek javításához keltenek. A relikviák, használati útmutatók, prospektusok száma igen nagy, a szakkönyvekről nem beszélve. Az így összejött kollekciónak megérett a bemutatásra. 2015-ben elkészültünk a magánkiállításommal. Október 23-án megtartottuk a megnyitót, melyen kb. 25-30-n voltak jelen.

Időt, energiát és pénzt nem kímélve, teljesen önerőből valósítottuk meg az elképzeléseim alapján. Az első kapavágástól a megnyitóig több mint 5 év telt el, de sikerült! A készülékek egy része rendbe

hozott és működő állapotban van, míg a másik részük még felújítás előtt áll. Több száz készülék reprezentálja a letűnt idők technikáját, amelyek még ma is működnek. Mérőföldkövek, amelyek meghatározták a

technikai irányvonalat. Formatervezési remekművek, amelyek alakjára évtizedek múlva is mindenki emlékszik. Exportmodellek, amikkel távoli or-

szágokban is jelen voltunk a piacon. Különlegességek, amik beszerzése még egy gyűjtő számára sem egyszerű. Ezek mind láthatóak a tárlaton. A kiállításon több mint 220 készülék van. A hely hiányában nem minden került bemutatásra. A teljes létszám 350 feletti. Mivel sok a javításra szoruló gép, ezért a jövőben ezek helyrehozása lesz a fő feladatom. Az elkészült példányok információkkal kiegészítve megtekinthetőek a honlapon is, mint egy katalógus. Aki kíváncsi a kiállításra, az az email címen keresztül egyeztethet időpontot. Helyileg Pécsen, a Vajda János utca 11-ben van a kiállítás.

Tasnádi Zsolt

„RÁDIÓGYŰJTÉS” A NETEN,

AVAGY MIBEN SEGÍT NEKÜNK A VILÁGHÁLÓ

Kedvenc témámmal kapcsolatban kaptam biztatást főszerkesztőnkől, amúgy már magam is érleltem a gondolatot, hogy érdemes pár sorra a téma, hiszen sok éve volt erről szó.

Mire is jó nekünk gyűjtőknek a net? Sokunknak vágya egy állandó kiállítás, mint tudjuk ez azonban sokszor örökre a vágyak között ragad. A net azonban szinte mindenkinek lehetőséget ad egy virtuális múzeum létrehozására, aztán ez együtt jár az ismeretterjesztéssel is, hiszen sokak, akik inkább műkedvelő gyűjtők, kevés szakirodalmi ismerettel fogódzóval bírnak a gyűjtési ismeretek készülék beazonosítás, kapcsolási rajz keresés és egyéb vonatkozásában.

1998-ban egyesületünk alakulása környékén gondoltam arra (1. ábra), hogy a távolinak tűnő állandó kiállítás pótszerként elkészítem az első magyarországi rádiógyűjtői oldalt. Ez úgy tűnik nem volt teljesen haszontalan gondolat, hiszen beindította a kollégák alkotókedvét is, a tévedés lehetőségét nem kizárva, rövidesen R. Nagy Jóska, Herczeg István is a net mezejére lépett.

Az utóbbi talán 5-8 évben pedig egészen korszerű szép kivitelű, tartalmas oldalak szület-

tek. Így Kollár Ernő, Perneky Sándor és egyesületünk oldala is említhető.

Már a kezdetekben is figyelemmel kísérem a radiomuseum.org, később pedig a Viktor Cingel által menedzselte szlovák, utóbb magyar szekcióval is kibővült oldalt. Ezeket utóbb be- dolgozással és közreműködőként is segítettem. Ebben a munkában Sík Béla, Tóth Ferenc, Perneky Sándor nagyon sokat segített, de rajtuk kívül sokan mások is kisebb nagyobb segítséget nyújtottak a közös célhoz. Ami ugye alapvetően nem lehet más, mint ezeknek a műszaki csodáknak a teljes körű, vagy legalábbis efelé közelítő feldolgozása, közkincsé tétele.

Úgy érzem, hogy sikerült e területen az összefogással helyt állnunk. És most egy kis kitérő, 2007 körül rá kellett döbbenem arra, hogy bármennyire igyekszem, egyedül nem tudok olyan adatbázist, oldalt összehozni, amely a korábban kitűzött célokat megvalósítja. Így fordult figyelmem a nagy közösségi oldalak felé, így az radiomuseum.org és a szlovák magyar szekció felé. Utóbbi a kezdeti lendület után kissé leült a fejlődésben, talán a gazda más irányú elfoglaltsága miatt. Így aztán sokszor, amikor

Rádió Múzeum

Rádiógyárak, rádiógyártás Magyarországon

Információk a magyarországi rádiózásról

Linkek

A gyűjtemény

Kód a kapcsolási rajzok forrásához

Mikor gyártották?

A gyűjteményről - Lakóhelyem, Zalaegerszeg - Szőlőfalum, Gige

Unicum 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19

Első Zalai Rádiómúzeum Alapítvány

Utolsó frissítés: 2014.02.26.

az élet a munkahely hiánya miatt „rákényszerített” az radiomuseum.org külső „munkatársa” lettem, sokszor naponta 5-6 órát is bedolgozva.

Nem kis örömeimre szolgált, hogy szívós munkával sikerült szinte saját gyűjteményem 99%-át feltöltenem az radiomuseum.org-ra (2. ábra). Ennél azonban sokkal fontosabb, hogy a magyar anyagot segítőkkel a 2007-es 950 körüli magyar készülék, alkatrész számról sikerült 4700-ra, a fotó illusztrációkat pedig a néhány ezres darabszámról közel 20 ezerre felvinni. Ennek meglett az eredménye is, hiszen Magyarország stabilan a 10. helyen van az országok rangsorában, higgyétek el ez nem kis dolog.

Az oldal ismereteim szerint a legnagyobb adatbázissal rendelkezik a készülékek, kapcsos-

lasi rajzok és mások. pl. szakirodalmi anyagok, vagy irodalomjegyzék tekintetében is. A magyar tagok száma szépen gyarapodik, sajnos a bedolgozó munkásoké nem nagyon.

Az oldalt egy svájci alapítvány működteti, a hatalmas adatmennyiség miatt nagy szerverparkra van szükség (közel 2 millió fotó stb). A belépéshez emiatt egyszeri 20 Eurós regisztrációs díj szükséges, ezek után minden tartalom elérhető, letölthető, azonban a tagoktól ennek érdekében a szervezet bizonyos mennyiségű „munkát”, feltöltést is vár.

Zalaegerszeg, 2015. december

Selyem Tóth Sándor

Első Zalai Rádiómúzeum Alapítvány

The screenshot shows the Radiomuseum website interface. At the top, there are navigation tabs: Home, Forum, Papers, Market, Tubes + Tr, and Sounds. Below these is a search bar and a 'SEARCH' button. The main content area is titled 'Sandor Selyem-Tóth, Hungary - Radio collection'. It features a profile picture of Sandor Selyem-Tóth and a description of his collection: 'Below you find a part of the radio collection Sandor Selyem-Tóth - including other related items. Radios (European & Hungarian), instruments, books, magazines, old papers, tubes, HiFi, ect. About the Nature of the Collection and about the Collector: http://www.radio-museum.hu/docs/gujytoe.htm Website: http://www.radio-museum.hu/'. Below this, there is a pagination bar showing 'Result: 1 to 50 from 1830' and a list of items. The items are sorted by 'Country / Maker/Brand | Year | Model name | Model number'. The visible items include: 'A: AKG Acoustics GmbH; Wien 1975??: Portable Headphones K 1', 'A: AKG Acoustics GmbH; Wien 1984: Monitor Kopfhörer K 141', 'A: AKG Acoustics GmbH; Wien 1990??: Stereo Headphones K 145', and 'A: AKG Acoustics GmbH; Wien 2002: Kopfhörer K306 AFC'. Each item includes a small image and a thank you note: 'Thanks for technical assistance Első Zalai Rádiómúzeum Alapítvány (radio-...'.

A KÁRPÁT-MEDENCEI VITÉZI REND, VITÉZI SZÉKE

2015 szeptember 26-án „Vitézi Rendért” Érdeméremmel tüntetett ki. A kitüntetés átadásakor a következőkkel indokolták az elismerést: a Magyar Rádiózás múltjának és történetének bemutatása, az általam létrehozott múzeumi állandó kiállítás fenntartása és működtetéséért.

Itt kívánom elmondani, hogy az állandó kiállítás 15-éve folyamatosan fogadja a látogatókat. Az eltelt 15-év alatt hazánk igen sok településéből voltak, egyének, családok és csoportok, akik megkeresték és meglátogatták a kiállítást. Örömmel töltött el, hogy határainkon túlról, 13 országból voltak már látogatóim.

Tarnóczy András

HECKENAST GÁBOR KITÜNTETÉSE

Heckenast Gábor a magyar szalagos mágneses hangrögzítés legnagyobb szakmai személyisége.

2015. július 6-án volt 90 éves. Ez alkalomból az Orsós Magnó Múzeum Alapítvány és a Rádiógyűjtők Magyarországi Klubja közösen miniszteri kitüntetésre terjesztette elő.

2015. október 23-án a Nemzeti Fejlesztési minisztertől a hírközlés érdekében végzett magas színvonalú, eredményes munkájáért „Hírközlésért érdemrendet” kapott.

Heckenast Gábor 1950-ben kapta meg tagozatos gépészmérnök oklevelét Budapesten. Szakmai pályafutását 1948-ban a lakihegyi rádióadónál kezdte, a 135kW-os adótorony üzembe helyezésénél. 1949-ben átkerült a Magyar Rádió stúdiójába. Itt fejtette ki azt az áldásos, termékeny munkásságát, amely az akkor még alig ismert szalagos mágneses hangrögzítés, a Magyar Rádió számára a mindennapi működtetésre történő használatának bevezetésére irányult. Az ő személyes irányításával, tervezésével és megalkotásában való tevékeny részvételével indult meg Magyarországon a Rádiónél elsőként, a stúdió célú hazai magnetofonyártás.

Összességében közel 100db jó minőségű, jól használható magnetofont készített a Rádió számára. Az általuk tervezett és gyártott magnótípusok dokumentációja alapján kezdte meg 1957-ben a Mechanikai Laboratórium a hazai ipari stúdiómagnó gyártást, amelyben a Mech. Labor Európa egyik legnagyobbja lett a 70-es évekre.

Amikor a stúdiómagnó gyártás átkerült a Mech. Laborhoz, a hozzá kötődő személyes kap-

csolat mindvégig megmaradt. Mindenkor a Rádió volt az ML típusainak a próbaterülete.

Heckenast Gábor több egyedülálló, fontos könyvet írt. A legkiemelkedőbb az 1954-ben megjelent „Mágneses hangrögzítés”, amelynek a szerzőpárosa Heckenast-Zsdanzky. Ez a szakmai leírás a mai napig az egész világ ez irányú szakmai irodalmában kiemelkedő. Ugyanis nemcsak elméleti, hanem részletes, kivitelezést elősegítő irodalom is. Ugyancsak jelentős a Heckenast-Horváth szerzőpárostól megjelent „A stúdiók világa” című korrekt szakkönyv, amely a Magyar Rádiótechnika története is.

Tovább folytatva szakmai pályafutását, 1962-ben átkerült a Magyar televízióhoz, ahol a mágneses képrögzítés bevezetését irányította. 1964-től az MTV műszaki igazgató helyettese lett. 1973-ban visszahívták a Magyar Rádióba, ahol 1992-ig a műszaki igazgató volt.

Sok-sok szakmai újdonság bevezetése, létesítése kötődik tevékenységéhez. Új stúdió építés és korszerű technikai eszközökkel való berendezése stb. Azonban a legkiemelkedőbb, a kezdetektől mindvégig a szalagos hang- és később képrögzítés bevezetésében kifejtett személyes tevékenysége.

Nyugdíjba vonulása után továbbra is aktív résztvevője ennek a szakmának, hazai és külföldi tudományos konferenciáknak. A szakmában külföldön is elismert szaktekintély.

Ezúton is gratulálunk Gábornak, kívánunk még számára jó egészségben eltöltött boldog éveket. Isten éltesen Gábor.

Nagy Vilmos

Orsós Magnó Hangrögzítés-történeli Múzeum

ÉVFORDULÓK – 2016. JANUÁR - FEBRUÁR

125 éve született és 55 éve hunyt el

NOVÁK KÁROLY

Miske, 1891. január 24. – Székesfehérvár, 1961. február 7.

Távírász. A Tanácsköztársaság idején a Csepeli Szikratávíró politikai biztosa volt. 1919. március 21-én a szikraadóval adta le a közleményt, hogy: Magyarországon a munkásosztály vette át a hatalmat, s fegyverrel őrökdi a proletáriátus diktatúrája felett. Majd rádiótávíró-összeköttetést hozott létre Kun Béla megbízottja, Poór Ernő és Lenin között. Ő vette szikratávíron Lenin üzenetét Kun Bélához a Magyar Tanácsköztársaság megalakulása alkalmával.

1945 után megbízást kapott a székesfehérvári rádióállomás megszervezésére, később annak vezetője lett. Későbbiekben a Rádió Hivatalának vezetője volt.

Székesfehérvárott lakótelepet neveztek el róla.

90 éve hunyt el

SZVETICS EMIL JÓZSEF KÁROLY

1863. november 4. – Budapest, Tabán, 1926. január 18.

Magyar gépészmérnök, vállalkozó, a Telefonhírmondó műszaki igazgatója.

A Műegyetemen gépészmérnöki végzettséget szerzett. Szvetics 1904-ben nyitotta meg a Rákóczi út 22. szám alatti önálló, jól felszerelt műhelyét és kísérleti laboratóriumát, melyet haláláig vezetett. A műhelyben a Magyar Posta részére papír kondenzátorokat, kapacitás-dekádokat, feszültségmérőket gyártottak. Különösen lényeges volt a jó minőségű papír kondenzátorok gyártása, melyeket az addig használt leideni palackok helyett használtak.

Szvetics kapcsolatot tartott Fehér Ferencsel, aki többek között a kábelmérő függesztett szálas fénymutató galvanométerét gyártotta.

1919. január 4-én Budapesten házasságot kötött a nála 19 évvel fiatalabb Gánti Vilma Teréziával.

Szvetics 1926-ban történt halála után, Fehér Ferenc 1927-ben az özvegyétől 10 évi részletre megvette a Szvetics műhelyét és laboratóriumát.

1893. február 15-én szólalt meg először Puskás Tivadar hírközlő találmánya, a telefonhírmondó. A műsort Budapesten a Magyar utca 6. számú ház néhány szobájában állították össze.

Mivel a telefonhírmondónak nem volt saját hálózata, megindult annak kiépítése. Puskás Tivadar 1893. március 16-án bekövetkezett haláláig mindössze 70 km vezeték épült ki. Mivel a hírmondót és szabadalmát öröklő Puskás Albert nem volt sikeres az engedélyeztetés, és a fejlesztés ügyeiben, ezért 1894 őszén a telefonhírmon-

dót, a szabadalom jogával együtt eladta Popper István mérnöknek, aki Puskás Tivadar méltó utódjának bizonyult. Popper megalapította a Telefonhírmondó Részvénytársaságot. A hírmondó műszaki vezetője Szvetics Emil lett.

1925. novemberében a részvénytársaság elnyerte a műsorszolgáltatás koncesszióját. A Ma-

gyar Királyi Posta műszaki főigazgatója, Paskay Bernát és Szvetics Emil vezetésével a Telefonhírmondó helyiségében kiépült a rádió-stúdió, ahonnan 1925. december 1-jén megindult a Magyar Rádió adása.

Szvetics Emil 1926-ban hunyt el tüdőgümőkórban

60 éve hunyt el

TERSZTYÁNSZKY ÁKOS

Ipolynagyfalú, 1876. november. 27. - Nógrádverőce 1956. február 13.

1904-ben lépett a posta szolgálatába, s 1908-tól már az újonnan szervezett Műszaki Felügyelőségnél dolgozott, ahonnan a műszaki fejlődés megkívánta szakmai ismeretek elsajátítása érdekében számos külföldi tanulmányúton vett részt Olaszországban, Németországban, Svájcban, Ausztriában, Palesztinában, Törökországban, Egyiptomban, illetve az Amerikai Egyesült Államokban. 1914-ben távíróépítő osztályvezetőként vonult be, s 1915-től 1917 végéig mérnökhadnagyként az I. világháború különböző harcterein teljesített szolgálatot. 1919. január 1-jétől a Hollós József vezérigazgató által ekkor felállított Budapesti Távíró és Távbeszélő Igazgatóságához osztották be, s az átszervezések eredményeként 1921-től a vezérigazgatóság távíró és távbeszélő üzemi ügyosztályának helyettes vezetőjévé, 1926-ban vezetőjévé nevezték ki, majd 1929-től a dr. báró Szalay Gábor vezérigazgató által visszaállított Budapesti Távíró és Távbeszélő Igazgatóság vezetésével bízták meg. 1932-től a vezérigazgatóság távíró és távbeszélő műszaki főosztályát vezette. Amint a fentiekből is kitűnik, szaktudásának köszönhetően pályája során végig bizalmi állásokat töltött be, ennek megfelelően különleges, felelősségteljes megbízásoknak kellett eleget tennie. 1924-ben például a budapesti távbeszélőközpontok automatizálása megkívánta hálózatátépítési munkálatok tervei Budapest és Bécs közötti távkábel üzembe helyezése, a budapesti távbeszélő-hálózat bővítése és automatizálása. 1934-ben a lakihegyi nagyadó üzembe helyezése körüli munkálatokban szerzett elévülhetetlen érdemeket. Fentiek mellett több társadalmi szervezet választmányi és rendes tagja is volt, s elődeihez hasonlóan tevékeny részt vállalt az intézmény egyesületi életében is: a Magyar Királyi Posta Jogász és Mérnök Egyesületében a mérnökszakosztály elnöke, majd az egyesület elnöke volt.

Vezérigazgatói kinevezésekor (1935. július 17-én) igen nehez örökséget kapott, rövid négyévi működése alatt a megoldandó feladatok sokaságával találta szembe magát, tehát külön érdeme, hogy ilyen körülmények között is maradandó értékeket hagyott örökül mind szociális, mind műszaki téren. Személyében egy újabb gépészmérnök került a Magyar Királyi Posta élére,

akit addigi postai munkássága alapján pályatársai a munkában acélozott, a feltűnést soha nem kereső, a felelősséget helyesen értelmező, azt minden körülmények között vállaló, ezért a vezetésre elhivatott magyar tisztviselő példaképnek tartottak.

Nevéhez fűződik a Magyar Királyi Postáról szóló 1936. évi XXXV. törvénycikk kihirdetése, amely Magyarország első postatörvénye.

Kiváló műszaki szakemberként a műszaki szolgálat óriási fejlesztését érte el. Többek között átépítette a központi távírdahivatalt, s modern távírógépekkel szereltette fel, aminek előnyei a Felvidék és Kárpátalja visszacsatoláskor, forgalomba való bevonásakor mutatkoztak meg.

Az újjáépült, új helyiségbe költözött, korszerű berendezésekkel felszerelt rádióüzemközpontot 1938. március 30-án adta át a forgalomnak. Májusban a Budapesten megrendezett eucharisztikus kongresszuson képviselte a magyar postát. Hivatalának utolsó évében fejeztek be az Erzsébet Távbeszélő Központ szerelési munkái, amelynek épületében nyert elhelyezést a Budapesti Postaigazgatóság, a Budapest 7. számú postahivatal és a Bélyegmúzeum is. Eredményei között említhetjük a postaszállítás fejlesztését, a vidéki postaházak építésének folytatását és az automata központok bővítését is.

Humánus vezetői magatartásával vezetőtársai mellett az egész magyar posta személyzetének megbecsülését élvezte, 35 postai szolgálatban eltöltött esztendő után 1939. június végével vonult nyugalomba.

Néhány nappal a kitelepítési véghatározat kézhezvétele előtt, 1951. június 30-án, mintegy megsejtve az eseményeket feleségével önként elhagyták a fővárost, és a Nógrád megyei Ósagárdon telepedtek le.

A kiképzített véghatározat szerint eredeti foglalkozása „Baeder Illatszergyár igazgatósági tagja, államtitkár, posta vezérigazgató” volt. Neki és a vele együtt élő családtagjainak 24 órán belül el kellett hagyniuk lakásukat (Budapest, II. Fillér utca 25. fszt. 4.), hogy a

40 éve hunyt el

DR. ALKÉR TIBOR

Budapest, 1901. március 21. – Budapest, 1976. január 1.

Gépészmérnök, postamérnök. A Posta Kísérleti Állomás mérnöke (1925–1934), a Lakihegy Rádióállomás vezető mérnöke (1934–1936), a Budapesti Távkábelrősítő Állomás postamérnöke (1936–1937). Budapesten automata távbeszélő-központoknál mérnök (1937–1939), a Belvárosi Távbeszélő Központ helyettes vezetője, főmérnöke és műszaki tanácsosa (1939–1943). A Központi Távíróhivatal helyettes vezetője (1943–1945. június), a Posta vezérigazgatóság Műszaki Osztályán a távíró ügyek előadója (1945. június – 1946. június). A Közlekedési és Postaügyi Minisztérium (KPM) Üzemgazdasági Osztályának előadó-

rendőrség kivezényelt emberei kényszertartózkodási helyükre (Gyulaháza, Petőfi Sándor utca 41.) szállítsák őket, ahol be kell költözniük az ott lakó gazdálkodó („kulák”), Rácz Péter által számukra felszabadított 4x4 méteres szobába.

A Belügyminisztérium augusztus 10-én kiadott egy határozatot, mely kimondta, hogy rá és nejére vonatkozóan a jelenlegi tartózkodási helyüket (azaz Ósagárd települést) jelölték ki kényszertartózkodási helynek.

Ő és felesége, akik nem akartak a fővárosba visszatérni, csak azt kérelmezték, hogy időnként elhagyhassák kényszerlakhelyüket orvosi kezelés céljából, mivel a faluban erre egyáltalán nem volt lehetőségük.

Sírja a verőcei református temetőben található.

ja, a hároméves terv szakterületi kidolgozója (1946. június – 1947), az Országos Tervhivatal (OT) Közlekedési Osztályának helyettes vezetője (1947–1949), a KPM Műszaki Fejlesztési Osztályának miniszteri főmérnöke (1949–1951). Az MTA Méréstechnikai és Műszerügyi Intézet Méréstechnikai Osztályának vezetője (1952–1953), Automatikai Osztályának vezetője (1953–1955), a Posta Kísérleti Intézet tudományos munkatársa (1955–1961).

Vezetékes és vezeték nélküli átviteltechnikai mérésekkel és vizsgálatokkal foglalkozott, a magyarországi mikroelektronikai kutatások úttörője. A Vöröskereszt Kórház részére Magyarországon először rádió-adóvevő berendezést tervezett fejhallgatókkal, az ágyakhoz kivezelve (1927-től), sikerei elismerésül kinevezték a lakihegyi 120 kilowattos rádióállomás első vezető mérnökévé (1934-ben). Később, alapvetően új rendszerű, forgalmi mérőberendezéseket szerkesztett (1939–1943), majd a táv-

iratbemondó szolgálat fejlesztésére végzett vizsgálatokat (1943-tól). Nemzetközileg is jelentős eredményeket ért el a kereszttrudas és érintkező nélküli távbeszélő központok tervezési terén: az első magyarországi kereszttrudas kapcsológép (= crossbar) kifejlesztője (1953–1961).

Elismerései:

Az MTA Automatikai Főbizottsága tagja (1954–1961)

A Mérnökszakszervezet Híradástechnikai Szakosztályának választmányi tagja (1945–1946), elnöke (1946–1948)

A Híradástechnikai Tudományos Egyesület elnökségi tagja (1949–1961).

Szerkesztés: A Mérés és Automatika és a Magyar Híradástechnika szerkesztőbizottságának tagja (1951-től).

Főbb művei: Fémek felületi rétegvastagságának roncsolásmentes mérése. Schalk Ervinnel. (MTA Műszaki Tudományok Osztálya Közleményei, 1955) A Non-Destructive Method for Measuring the Depths of Metallic Surface Layers of Metals.

ESEMÉNYEK

1931. február 1.

Esti műsort himnusszal fejezik be

1941. február 1.

A rádióelőfizetők száma elérte a 600.000 –t

1946. február 06.

Bay Zoltán munkatársaival világon először mérte a Föld-Hold távolságát radar segítségével.

Források:

<http://www.betekinto.hu>
<http://elektro.tudomanytortenet.hu>
<http://filmhiradokonline.hu>
<http://www.hiradastechnika.hu>
<http://www.macse.org>
<http://tudosnapar.kfki.hu>
<http://mek.niif.hu>
<http://nava.hu>
<http://www.nevpont.hu>
<http://www.nogradarchiv.hu>
<http://www.postamuzeum.hu>
<http://tudosnapar.kfki.hu>
<https://hu.wikipedia.org>

Összeállította:

Perneky Sándor, Verőce
 perneky@radiomuzeum.hu,
 www.radiomuzeum.hu

Schalk Ervin-nel. (Acta Technica, 1956) Rétegvastagság roncsolásmentes mérése fémek felületén. (Mérés és Automatika, 1959)

Ferromágneses anyagok és fémek felületei rétegei vastagságának roncsolásmentes mérése. Kand. értek. (Bp., 1960)

Application of the Thermomagnetic Properties of Materials for the Control or Protection of Electric Circuits. (Acta Technica, 1962)

Fordítása: Mikroelektronika. Elmélet, szerkesztés és gyártás. Szerk. Edward Keonjian. Ford. Többekkel. (Bp., 1968)

Szabadalmi: Roncsolásmentes eljárás fémes rétegek mélységének mérésére. Többekkel. (1954) Készülék villamos áramkörök bontására és zárására. Többekkel. (1959)

Mágneses tér hatására mechanikus elmozdulást végző szerkezet. Többekkel. (1961).

EGYPERCES SZERVIZ ESETEK:

Aki mindenhez ért?

Televíziót javítani mentem ki a kor méltán ünnepezt, népszerű zeneszerzőjéhez, akinek a felesége is nagyszerű színésznő volt.

Nagyon kedvesen fogadtak, a készülék javítása közben kellemesen elbeszélgettünk, majd amikor a tv elkészült, és én is elköszönni készültem, megszólalt a művész úr:

– Kedves fiatalember, látom, hogy milyen ügyesen dolgozott, mondja, megnézné a rádiómat is?

Lett volna ugyan még más helyeken más dolgom is, de hát ez még belefért az időmbe, hát nekiláttam, egyszerű hiba volt, alkatrész sem kellett hozzá (nem is lett volna, hiszen tv javításokra voltam felkészülve), megjavítottam.

Ismét elköszönni készültem, amikor a művész úr szélesen mosolyogva megszólalt:

– Óh, nagyon, nagyon köszönöm, fiatalember, de volna itt még valami, a lemezjátszóm sem működik...

Most már nagyon szorított az idő, de olyan kedvesek, a művész is olyan csinos, engedtem a kérésnek, és a lemezjátszó apró mechanikus hibáját is rendbetettem, amikor a művész is megszólított:

Drága fiatalember, a WC tartály is csöpög...

Pécz Károly

HIRDETÉSEK

UTÁNGYÁRTOTT SKÁLAÜVEGEK:

Mech Labor zeneszekerény
 Orion: 99G zeneszekerény
 044, 045, 055, 55, 130, 133, 144, 216, 221,
 222, 227, 228, 233, 239A, 255, 277, 309,
 324, 325, 330, 331, 333, 377, 420A, 441,
 444, 520AG, 820, 933, 955, 1004,
 AR205, AR301, BR701,
 Philips: 31V, 36, 37, 38, 66, 67, 68, 77, 82,
 86, 32V, MATADOR, LUXUSSZUPER,
 OLIMPIA, YORK, PAJTÁS, JÓBARÁT,
 RAVA: MESTERMŰ
 Terta: 1004 táska, 330, 331
 Siemens: 350V, 344U, 346U,
 Vikert: 344U, 442
 Telefunken: 1T64, 1TF5, 238, 239, 441V
 Standard: Super 37, 4244, 4455
 Tesla: 305U (Talisman), 308 (Diavetítő)
 RFT: HAVEL
 Csizmadia Zsolt / +36 30 9717 814

Keresek ML zenegéphez bontásból, vagy roncsból a lemezjátszó-magnó kihúzható fa alaplapját, az oldalvezető sínekkel együtt.
 Kóger László / +36 30 979 1456

Keresek Philips Olympia 1790/1791-hez skála világítási "csatornát" foglalatokkal.
 Perneky Sándor +36302459118
 perneky@radiomuzeum.hu

Keresek Tonalit hangszórót, alkatrészeket, papíryanagot. Mindent, ami Tonalit.
 Kóger László / +36 30 979 1456

Az alábbi alkatrészeket, chassis-kat keresem megvételre:

- «Lord» belső
- 2A hálózati trafó
- «Darling» belső
- Szuper 36 belső vagy roncs
- Szuper 37 belső vagy roncs
- Philips Luxus Szuper hálózati trafó vagy roncs belső
- Orion 56 doboz
- Philips Windsor doboz
- Orion 222 (36-os) belső
- Standard 4355 hálózati trafó (rossz is érdekel)
- Standard kimenő trafó (EBL1-hez)
- Philips 43VL vagy 550A hálózati trafó feszültségváltó
- Telefunken 239U hangszóró
- Telefunken 437 skálaüveg szerelvénnel együtt

Simon Gyula / simon.gyula@fibermail.hu

Orion 221 rádióhoz skála üveget keresek
 Mészáros Béla
 +36302661737
 2000styl@gmail.com

Megnevezés	Egy-ség-ár	6 hónapra			12 hónapra			18 hónapra		
		Összár	Előleg	Havi részlet	Összár	Előleg	Havi részlet	Összár	Előleg	Havi részlet
„Gloria“	337	337	49	48	354	30	27	371	20	19.50
„Grawor Resonanz W“ ..	300	300	48	42	330	30	25	360	19.80	18.90

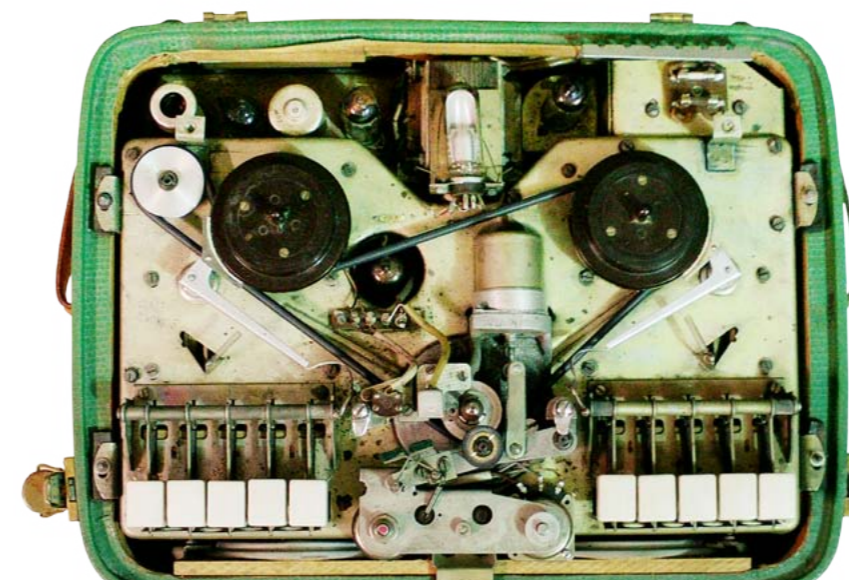
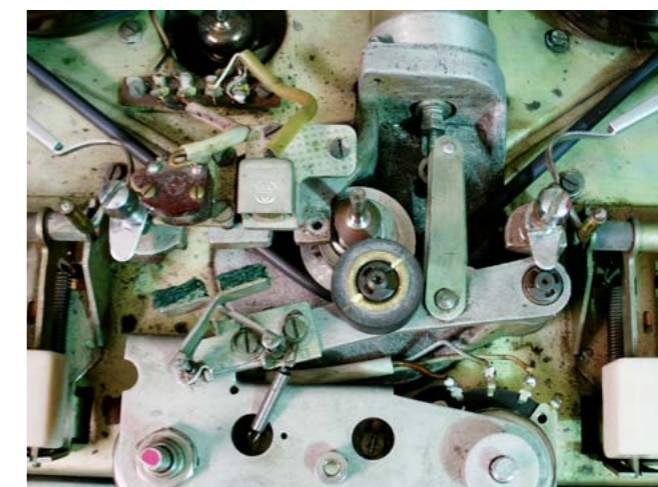

MŰSZEROLDAL
www.muszeroldal.hu

Minden ami műszer és mérés!

Műszerforgalmazó, -javító, fejlesztő cégek adatai, mérési útmutatók, jegyzetek, cikkek, hasznos adatok egy helyen. Ingyenes Műszerpiac rovat, használt műszerek adás-vételére!

„ERKEL 822”

Content Summary for MODEL PAGES per country

[Help](#)

This is the top list for countries, clicking a total number shows the corresponding list of brands / manufacturers.

[To brand/manuf. overview](#)

Manufacturer by name

GO

To limit or expand display

Countries with models

Sort order

By quantity of models

Starts with Contains

Results: 1 to 70 of 70

[Back to the main page \(search page\)](#)

Country overview	Quantity of brands/manuf.			Quantity of models					Totals		
	All	w.mod	100+	All	>1942						
United States of America (USA) (USA)	4'215	3'490	122	90'894	49'217	52'468	55'089	191'925	366'910	5'652	
Germany (D)	2'976	2'039	98	60'635	48'101	50'107	28'002	261'550	163'199	3'860	
Japan (J)	415	369	29	20'582	20'495	17'150	4'094	72'975	29'795	551	
France (F)	1'718	1'159	24	13'341	7'795	10'005	3'175	33'332	9'773	2'015	
Great Britain (UK) (GB)	1'128	963	30	13'191	7'973	7'434	5'554	30'056	19'814	1'437	
Italy (I)	540	467	26	10'094	7'808	6'732	5'379	33'089	11'128	662	
Australia (AUS)	240	216	18	8'294	4'432	2'259	2'544	5'741	4'185	395	
Austria (A)	237	173	15	7'142	4'127	5'634	3'796	34'037	14'549	320	
Netherlands (NL)	547	515	4	6'537	4'253	4'650	3'514	19'586	31'820	649	
Hungary (H)	210	174	10	4'801	3'357	4'135	1'060	19'827	2'092	204	
Canada (CDN)	111	91	12	4'396	1'709	2'019	3'075	6'900	6'279	165	
Switzerland (CH)	235	160	10	4'098	2'274	2'642	1'790	11'081	4'128	316	
Spain (E)	268	215	12	4'055	3'865	3'077	1'817	11'336	9'019	400	
Belgium (B)	197	145	6	3'485	2'018	2'829	1'190	8'799	5'470	270	
Czechoslovakia (CS)	127	106	2	3'143	2'071	1'670	973	9'258	2'400	159	
Sweden (S)	92	77	10	2'463	1'566	1'468	701	6'220	1'442	118	
Hong Kong (HK)	116	96	2	1'367	1'367	1'142	60	5'449	114	128	
People's Republic of China (PRC)	285	252	1	1'365	1'355	1'080	786	2'917	2'236	490	
Finland (FIN)	63	55	5	1'349	1'113	1'010	328	6'222	1'109	76	
Denmark (DK)	113	95	1	1'322	1'044	1'161	490	5'308	2'784	159	
Soviet Union (SU)	163	138	1	1'203	1'058	1'108	605	6'535	1'471	181	
Poland (PL)	64	51	2	986	718	703	355	3'092	974	90	

„Rádiógyűjtés” a neten – Magyarország a ranglista 10. helyén

Kilencven év - hatvan rádió –részlet a kiállításról

